

TÁMOP 3.1.4-08/2-2009-0010

HÓDMEZŐVÁSÁRHELYI TÖBBCÉLÚ KISTÉRSÉGI TÁRSULÁS KLAUZÁL GÁBOR ÁLTALÁNOS ISKOLA NÁDOR UTCAI TAGINTÉZMÉNY

**Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés Hódmezővásárhelyi Többcélú Kistérségi
Társulás Közoktatási intézményeiben c. projekt**

2009. május 13 - 2010. augusztus 31.

Tanulás tanulása modul

Készítette: Tatár Sándorné és Csikós Anna

TÁMOP 3.1.4-08/2-2009-0010 azonosító számú „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés Hódmezővásárhelyi Többcélú Kistérségi Társulás közoktatási intézményeiben” című pályázat

Tartalomjegyzék

• Ajánlás	4. oldal
• Az almafa	5. oldal
• Mesetípusok ismétlése	42. oldal
• Szófajok ismétlése	56. oldal
• Mondatfajták ismétlése	80. oldal
• A torta	97. oldal

Ajánlás

„...a tanulásban nem a dolognak az első részével és a kezdetével kell néha kezdenünk, hanem azzal, ahonnan kiindulva legkönnyebben megtanulhatjuk a dolgot.” (Arisztotelész)

A mai gyerekek egy felgyorsult életritmust diktáló világba születnek. Információk özöne árad rájuk a médiákból. Fontos, hogy megtanítsuk őket arra, hogyan kell eligazodniuk ezek között. Az élethosszig tartó tanuláshoz – ami ma már elengedhetetlen feltétel az érvényesüléshez – meg kell tanulniuk tanulni.

Rá kell azonban jönnünk, hogy a régi módszerek erre egyre kevésbé alkalmasak. A mai gyerekek többségére nem jellemző az, hogy délutánonként rendszeresen leüljenek leckét írni, tanulni. Tanórákon se arra vágnak, hogy csendben végigüljék a 45 percet a tanító magyarázatát türelmesen hallgatva. Nemcsak a világ lett nyüzsgő, vibráló, a gyerekek is felgyorsultak a tempóhoz.

Nekünk, pedagógusoknak is alkalmazkodnunk kell mindehhez. Változatos óravezetés, (a munkaformák váltogatása, sokféle módszer) a számítógép használata, a szabályok tanulása tanórákon is-ez mind-mind szükségessé vált. Tevékeny, aktívvá kell tenni a tanulókat. Mozgásos, dramatikus és manuális feladatokat is be kell iktatni. Hagyjuk őket kommunikálni, kooperálni, aktív részesei legyenek az ismeretszerzésnek. A tanulást próbáljuk élményszerűen megközelíteni, minél több érzékszervre hatóan. Tanítsunk nekik tanulási technikákat. Minél előbb sajátítsák el az önművelés módjait, hogy felnőttként megtalálják helyüket a világban.

A „tanulás tanulása” című modul ehhez próbál segítséget nyújtani, ötleteket adni a pedagógusok számára.

*T
a
n
u
l
á
s*

Az almafa

*t
a
n
u
l
á
s
a*

4.osztály

Modulleírás

Ajánlott korosztály	4. évfolyam
Ajánlott időkeret	1x45 perc
A modul közvetlen célja	Tanulási technikák megismertetése a tanulókkal. Szövegértés szövegalkotás
A modul tartalma	Az almafa című olvasmány feldolgozása változatos tanulási technikák alkalmazásával.
kompetenciafejlesztés fókuszai	Eszközhasználat, analízálás, lényegkiemelés, ok-okozati összefüggés, rendszerezés figyelemkoncentráció, szókincsbővítés, beszédértés, lényeglátás
Kapcsolódási pontok	Tantárgyakhoz: vizuális kultúra, matematika, ének természetismeret
Felhasznált irodalom	Oroszlány Péter: Könyv a tanulásról AKG. Kiadó Budapest, 2002 Oroszlány Péter: Tanulásmódszertan Metódus-tan Budapest, 2005 Dr. Spencer Kagan: Kooperatív tanulás ÖNKONET Budapest, 2004

Modulvázlatok

Modul címe: Az almafa			
Tevékenység/időkeret	Fejlesztendő képességek	módszerek munkaformák	eszközök
			Tanár/diák
Figyelemfejlesztés Csöndgyakorlat Csoportok alakítása (Az utasítások ennél a feladatnál a mellékletben találhatók.) (A képekből annyira van szükség, ahány tanuló van.) 8 perc	Figyelem Képzelet Nonverbális kommunikáció	Koncentráció Megfigyelés Keresés Összehasonlítás Frontális Egyéni	1. melléklet (tanár) 2. melléklet (tanár)
Szövegfeldolgozás csoportban Az előre elkészített borítékokból a csapatkapitányok választanak egyet. A borítékban található feladatokat az utasításnak megfelelően oldják meg! 15 perc 1. Olvassátok el figyelmesen a szöveget! 2. Miről szól a szöveg? Húzzátok alá! 3. Tegyetek fel kérdéseket és íjátok le az 1, 3. 6. 7. 9. mondatokkal kapcsolatban! Az átlalatok feltett kérdésre a szövegben dőlt betűvel szedett szó legyen a válasz. 4. Húzzátok alá azokat a szavakat, amik kapcsolódnak a szöveghez! 5. Készítsetek gondolattérképet a szöveg segítségével az alábbi kép köré!	Szövegértés Szövegértelmezés Válogatási készség Kiemelési készség Induktív-deduktív Döntési készség Együttműködési készség	Koncentráció Megfigyelés Keresés Válogatás Kiemelés Hangos olvasás Szöveg megfigyelése Írás Összehasonlítás Szókincs gyarapítása Szókeresés Csoport	3. melléklet (1. csoport)(tanár/tanuló) 5. melléklet (2. csoport) (tanár/tanuló) 7. melléklet (3. csoport)(tanár/tanuló) 9. melléklet (4. csoport)(tanár/tanuló) Boríték

6. Időkitöltő A tanulók 4 csoportban dolgoznak. A 3. mellékletet (1. csoport) érdemes gyengébb képességű tanulókkal közösen feldolgozni.			
Ellenőrzés Ha a feladatokra szánt idő letelt, akkor a pedagógus az eszközfelelősöknek odaadja a borítékokat, melyekben a feladatok megoldásai találhatók. A tanulók csoportban ellenőrzik le a munkájukat 2 perc	Együttműködési készség Önellenőrzési készség	Összehasonlítás Ellenőrzés Koncentráció Megfigyelés Keresés Csoport	4. melléklet (tanári)(megoldás) 6. melléklet (tanári) (megoldás) 8. melléklet (tanári) (megoldás) 10. melléklet (tanári) (megoldás) Boríték a megoldásoknak
Játék Szólánc: a tanulók körbe állnak és olyan szavakat mondanak, ami az almával kapcsolatosak, mindig elsorolják azokat a szavakat, amiket előtte már a többiek mondtak. 6 perc	Figyelem Kommunikáció Emlékezet Tolerancia Együttműködés	Koncentráció Megfigyelés Játék Frontális	
Témaismertetés A csoportokban feldolgozott szöveget a szóvivők is mertetik az osztály tanulóival az elkészített gondolattérkép alapján. A csoporttagok kiegészítik, ha kell. A beszámoló után a gondolattérképeket felragasztják a tanulók egy csomagoló papírra, melynek közepén egy almafa képe látható. 8 perc	Szövegértés Szövegértelmezés Válogatási készség Kiemelési készség Figyelem Kommunikáció Emlékezet Tolerancia	Megbeszélés Magyarázat Előadás Koncentráció Szókincs gyarapítása Csoport Egyéni	Csomagoló papír 11. melléklet Az elkészített gondolattérképek Ragasztó

	Együttműködés		
Összefoglalás-rendszerezés Az egybeszerkesztett időkitöltős feladatok megoldása páros munkában. Ellenőrzése a pedagógussal közösen. Értékelése: azok a párok kapnak nagy tapsot, akiknek a legjobban sikerült válaszolniuk. 3 perc	Emlékezet Együttműködés Figyelem Kommunikáció Döntési készség	Megbeszélés Vita Rendszerezés Ismétlés Páros Frontális	12. melléklet 13. melléklet (megoldások)
Zenehallgatás – „pantomim”játék Hallgassuk meg közösen az Almamánia c. dalt. Megint hallgatva a dalt a szövegét „játsszátok” el! http://egyszervolt.hu/dal/almamania.html 3 perc	Hallás készség Együttműködés Figyelem	Játék Mozgás Zenehallgatás Frontális	Számítógép, internet
Értékelés Az egyéni, csoportos és frontális munkák értékelése	2 perc	Reális énkép Önértékelés Megbeszélés Frontális	

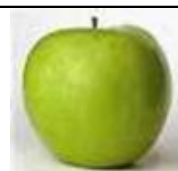
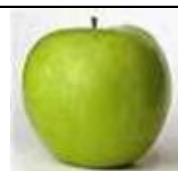
1. számú melléklet (tanári)

Helyezkedj el a széken figyelmi helyzetben: egyenesen ülj, fejedet emeld fel, hátadat ne támaszd meg, csak az ülőke felét használd ülésre.

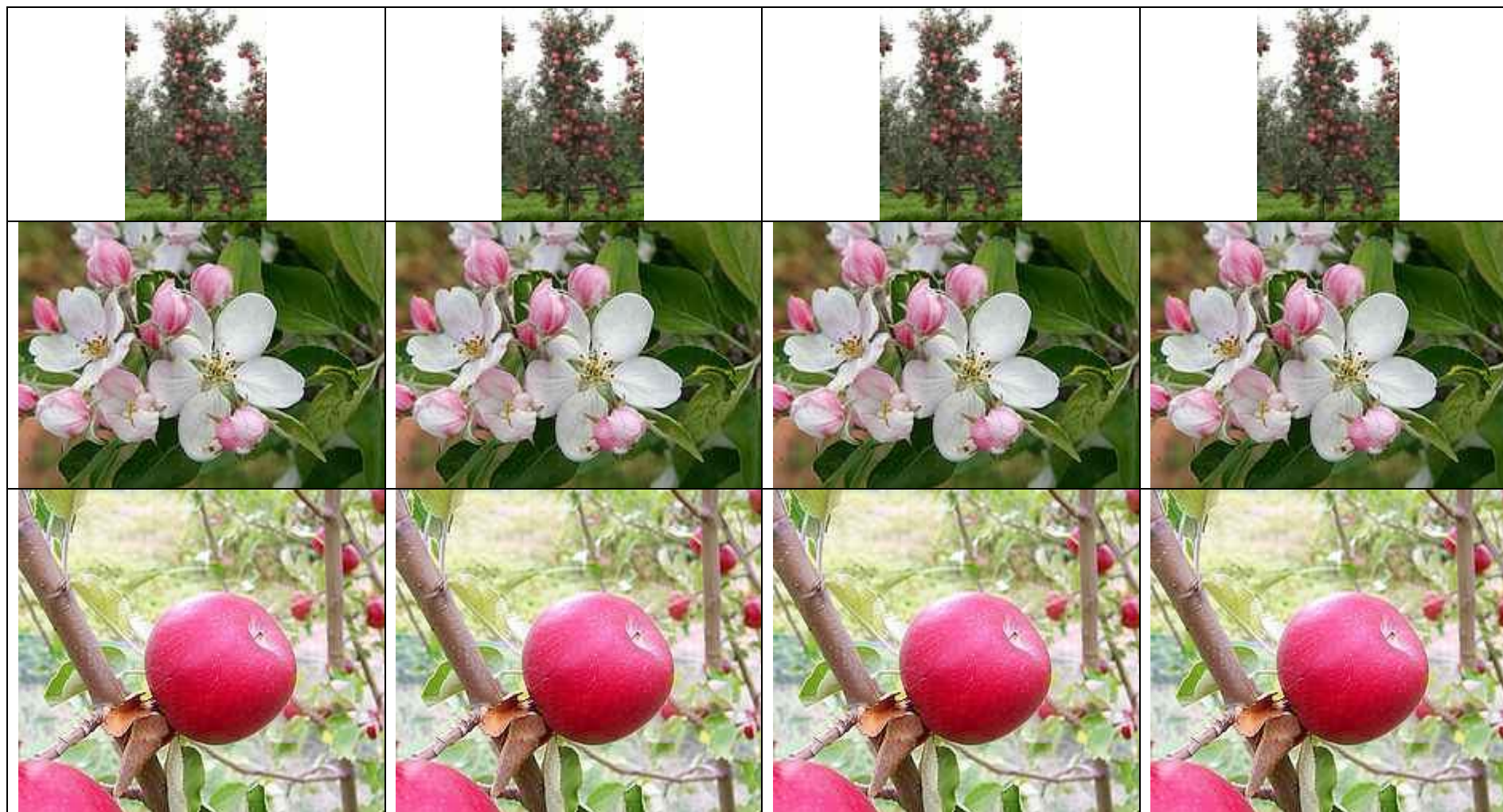
Talpaidat helyezd a földre, karjaidat ejtsd az öledbe. Csukd be a szemedet és idézz fel magadban egy szép természeti tájat, ahol almafákat látsz mindenfelé. Válassz ki egy neked tetsző fát, képzeletben menj oda hozzá, húzd végig a kezed a törzsén. Majd nézz fel a lombjai közé, figyeld meg e leveleinek színét és fonákját, miközben a leveleket fújja a kellemesen meleg szellő. Keresd meg az almafa érett gyümölcseit: figyeld meg egynek a színét, szakítsd le, tapogasd körbe, szagold meg, hogy milyen illatú. Heveredj le a fa alá kényelmesen, harapj bele az almába. Érezd a szádban a gyümölcs ízét. Vedd észre, hogy milyen gyönyörű körülötted a világ. Számolj el magadban ötig és nyisd ki a szemed. Az asztalodon levő borítékból vedd ki az almát ábrázoló képet.

Keresd meg az osztályban azokat a gyerekeket, akiknek ugyanolyan kép van a kezében! Keresés közben ne szólalj meg! Ezen az órán ti fogtok együtt dolgozni.

2. melléklet (tanári)

2. melléklet folytatása (tanári)

3. melléklet (tanár/tanuló)

(1. csoport)

1. Olvassátok el figyelmesen a szöveget!

Az **alma** Európa egyik legrégebben termesztett növénye. Tőlünk északabbra is megterem. Már kb. 5000 éve termeszti az ember. Sok nép meséjében, irodalmában szerepel az alma. Az alma az egész világon kedvelt, ízletes gyümölcs. Helyesen tárolva télen is *friss vitaminforrás*. Az almát az ember a *vadalmából* nemesítette. Ma nagyon sokféle fajtáját fogyasztjuk. Az ízes magyar *jonatán alma* ősszel érke, és tavasz végéig fogyasztható. A nyári almák júliusban, a téli almák késő ősszel érnek.

2. Miről szól a szöveg? Húzzátok alá!

3. Tegyetek fel kérdéseket és írtátok le az 1. 3. 6. 7. 9. mondatokkal kapcsolatban! Az általatok feltett kérdésre a szövegben dőlt betűvel szedett szó legyen a válasz.

1. _____
3. _____
6. _____
7. _____
9. _____

4. Húzzátok alá azokat a szavakat, amik kapcsolódnak a szöveghez!

alma- körte- gyökér- fenyő- jonatán- sokszor- dolgozik- fajtáját- meséjében-
ízletes- zöldség- vadállatok- nyári almák- táblázat- Európa- megterem-
problémák- meséjében- virágzat- vitaminforrás- magonc- tanonc- fogyasztjuk-
egész világon- ceruza- törzse- ősszel érik- hernyó- helyesen tárolva

5. Készítsetek gondolattérképet a szöveg segítségével az alábbi kép köré!

6. Időkitöltő

Igaz vagy hamis?

- Helyesen tárolva télen is friss vitaminforrás az alma. _____
- Az alma Európában kedvelt, ízletes gyümölcs. _____
- Az almát az ember a vadkörtéből nemesítette. _____
- Az ízes magyar jonatán alma ősszel érik, és tél végéig fogyasztható. _____

4. melléklet (tanár) (megoldás)

(1. csoport)

1. Olvassátok el figyelmesen a szöveget!

Megoldás:

sikerült elolvasni a szöveget.

Az **alma** Európa egyik legrégebben termesztett növénye. Tőlünk északabbra is megterem. Már kb. 5000 éve termeszti az ember. Sok nép meséjében, irodalmában szerepel az alma.

Az alma az egész világon kedvelt, ízletes gyümölcs. Helyesen tárolva télen is *friss vitaminforrás*. Az almát az ember a *vadalmából* nemesítette. Ma nagyon sokféle fajtáját fogyasztjuk. Az ízes magyar *jonatán alma* ősszel érik, és tavasz végéig fogyasztható. A nyári almák júliusban, a téli almák késő ősszel érnek.

2. Miről szól a szöveg? Húzzátok alá!

Megoldás:

alma

3. Tegyetek fel kérdéseket és írjátok le az 1. 3. 6. 7. 9. mondatokkal kapcsolatban! Az általatok feltett kérdésre a szövegben dőlt betűvel szedett szó legyen a válasz.

Megoldás:

1. Melyik kontinens legrégebben termesztett növénye az alma?

3. Már hány éve termeszti az ember?

6. Helyesen tárolva télen is milyen az alma?
7. Miből nemesítette az ember az almát?
9. Melyik magyar fajta alma érik ősszel és tavasz végéig fogyasztható?

4. Húzzátok alá azokat a szavakat, amik kapcsolódnak a szöveghez!

alma- körte- gyökér- fenyő- jonatán- sokszor- dolgozik- fajtáját- meséjében-
ízletes- zöldség- vadállatok- nyári almák- táblázat- Európa- megterem-
problémák- virágzat- vitaminforrás- magonc- tanonc- fogyasztjuk-
egész világon- ceruza- törzse- ősszel érik- hernyó- helyesen tárolva

Megoldás:

alma- körte- gyökér- fenyő- jonatán- sokszor- dolgozik- fajtáját- meséjében-
ízletes- zöldség- vadállatok- nyári almák- táblázat- Európa- megterem-
problémák- virágzat- vitaminforrás- magonc- tanonc- fogyasztjuk-
egész világon- ceruza- törzse- ősszel érik- hernyó- helyesen tárolva

5. Készítsetek gondolattérképet a szöveg segítségével az alábbi kép köré!

Megoldás:

Európa--- magyar

gyümölcs--- vitamin

5000 éve

vadalma--- alma --- jonatán
----nyári
----téli

irodalom----mese

6. Időkitöltő

Igaz vagy hamis?

Megoldás:

- I
- H
- H
- H

5. melléklet (tanár/tanuló)

2. csoport

1. Olvassátok el figyelmesen a szöveget!

Az **almafa** szürkésbarna kérgű. Közepes magasságú fa. Koronája *terebélyes*. Az almafa évtizedekig is élhet. A fák kérge és törzse *kemény tapintású*, nehezen törik. Az ilyen szárat *fás* szárnak nevezzük. A fás szár részei: *a törzs a legidősebb, az ág legalább három éves, a gally kétéves, a vessző egyéves fás szár*. Az almafa gyökérzete is olyan *szerteágazó*, mint a fa koronája.

2. Miről szól a szöveg? Húzzátok alá!

3. Tegyetek fel kérdéseket és írjátok le az 3. 5. 6. 7. 8. mondatokkal kapcsolatban! Az általatok feltett kérdésre a szövegben dőlt betűvel szedett szó legyen a válasz.

3. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

4. Húzzátok alá azokat a szavakat, amik kapcsolódnak a szöveghez!

Szürkésbarna- körte- vékony- magas- fekete- magonc- zöldes-
vízigényes – közepes magasságú- vastag- kemény tapintású- alacsony-
lágyszár- hideg- nehezen törik- fás szár- almafa- törzs a legidősebb-
sárgarépa- ág- gally- vessző-gyökérzete szerte ágazó- lombkorona

5. Készítsetek gondolattérképet a szöveg segítségével az alábbi kép köré!

6. Időkitöltő

Igaz vagy hamis?

- Az almafa koronája terebélyes. _____
- Az almafák kérge és törzse kemény tapintású, nehezen törik. _____
- A fás szár részei: a törzs a legidősebb, az ág legalább két éves, a gally kétéves, a vessző fél éves fás szár. _____
- Az almafa gyökérzete is olyan szerteágazó, mint a fa koronája. _____

6. melléklet (tanár)

2. csoport

1. Olvassátok el figyelmesen a szöveget!

Az **almafa** szürkésbarna kérgű. Közepes magasságú fa. Koronája *terebélyes*.

Az almafa évtizedekig is élhet. A fák kérgé és törzse *kemény tapintású*, nehezen törik. Az ilyen szárat *fás* szárnak nevezzük. A fás szár részei: *a törzs a legidősebb, az ág legalább három éves, a gally kétéves, a vessző egyéves fás szár*.

Az almafa gyökérzete is olyan *szerteágazó*, mint a fa koronája.

2. Miről szól a szöveg? Húzzátok alá!

Megoldás: almafa

3. Tegyetek fel kérdéseket és írjátok le az 3. 5. 6. 7. 8. mondatokkal kapcsolatban! Az általatok feltett kérdésre a szövegben dőlt betűvel szedett szó legyen a válasz.

Megoldás:

3.Milyen az almafa koronája?

5.A fák kérgé milyen tapintású?

6.Az ilyen szárat milyen szárnak nevezzük?

7.Melyek a fás szár részei?

8.Milyen az almafa gyökérzete?

4. Húzzátok alá azokat a szavakat, amik kapcsolódnak a szöveghez!

Megoldás:

Szürkésbarna- körte- vékony- magas- fekete- magonc- zöldes-
vízigényes – közepes magasságú- vastag- kemény tapintású- alacsony-
lágyszár- hideg- nehezen törik- faszár- almafa- törzs a legidősebb-
sárgarépa- ág- gally- vessző-gyökérzete szerte ágazó- lombkorona

5. Készítsetek gondolattérképet a szöveg segítségével az alábbi kép köré!

Megoldás:

Kéreg--- szürkésbarna----kemény tapintású

lombkorona--- terebélyes--- ág
--- gally
--- vessző

törzs----szürkésbarna
---- kemény tapintású
----legidősebb

Gyökérzet---- szerteágazó

6. Időkitöltő

Igaz vagy hamis?

- I
- I
- H
- I

7. melléklet (tanár/tanuló)

3. csoport

1. Olvassátok el figyelmesen a szöveget!

Virága öt fehér szíromlevélből és öt zöld csészelevélből áll. A szíromlevelek a sárga színű porzókat és a zöldes termőt fogják össze. A virág termőjéből fejlődik ki a *termés*.

A **termést** *hamvas héj* borítja. A héj alatt helyezkedik el a vastag, jóízű *gyümölcshús*. A gyümölcshús alatt *öt hártyás rekeszben* ülnek a magok. A terméseken megtaláljuk a virág elszáradt csészeleveleinek maradványait. Az ilyen termést almatermésnek nevezzük.

2. Miről szól a szöveg? Húzzátok alá!

3. Tegyetek fel kérdéseket és írjátok le az 1. 3. 4. 5. 6. mondatokkal kapcsolatban! Az általatok feltett kérdésre a szövegben dőlt betűvel szedett szó legyen a válasz.

1. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

4. Húzzátok alá azokat a szavakat, amik kapcsolódnak a szöveghez!

körtefa- húsos som- virága- csipkebokor- sziromlevél- vízigényes- hideg-
csészelevél - szürkésbarna- törzse-porzó- gally- harmat - termő- termés-
hamvas héj- zamatos- téli- nyári- almatermés- vessző- fáradt- mesebeli-
jóízű gyümölcshús- öt hártvás rekesz- szilvafa- almamoly-lombkorona

5. Készítsetek gondolattérképet a szöveg segítségével az alábbi képek köré!

6. Időkitöltő

Igaz vagy hamis?

- Az almafa virága öt fehér szirmlevélből és öt zöld csészelevélből áll. _____
- A terméseken megtaláljuk a virág elszáradt csészeleveleinek maradványait. _____
- A szirmlevelek a sárga színű porzókat és a zöldes termőt fogják össze. _____
- A termést hamvas héj borítja. _____

8. melléklet (tanár)

3. csoport (megoldások)

1. Olvassátok el figyelmesen a szöveget!

Virága öt fehér szíromlevélből és öt zöld csészelevélből áll. A szíromlevelek a sárga színű porzókat és a zöldes termőt fogják össze. A virág termőjéből fejlődik ki a *termés*.

A termést *hamvas héj* borítja. A héj alatt helyezkedik el a vastag, jóízű *gyümölcshús*. A gyümölcshús alatt *öt hártyás rekeszben* ülnek a magok. A terméseken megtaláljuk a virág elszáradt csészeleveleinek maradványait. Az ilyen termést almatermésnek nevezzük.

2. Miről szól a szöveg? Húzzátok alá!

Megoldás: virág, termés

3. Tegyetek fel kérdéseket és írjátok le az 1. 3. 4. 5. 6. mondatokkal kapcsolatban! Az általatok feltett kérdésre a szövegben dőlt betűvel szedett szó legyen a válasz.

Megoldás:

1.Minek a része az öt fehér szíromlevél és az öt zöld csészelevél?

3.A virág termőjéből mi fejlődik ki?

4. A termést mi borítja?

5.A héj alatt mi helyezkedik el?

6.A gyümölcshús alatt miben ülnek a magok?

4. Húzzátok alá azokat a szavakat, amik kapcsolódnak a szöveghez!

Megoldás:

körtefa- húsos som- virága- csipkebokor- szíromlevél- vízigényes- hideg-
csészelevél - szürkésbarna- törzse-porzó- gally- harmat - termő- termés-
hamvas héj- zamatos- téli- nyári- almatermés- vessző- fáradt- mesebeli-
jóízű gyümölcshús- öt hártvás rekesz- szilvafa- almamoly-lombkorona

5. Készítsetek gondolattérképet a szöveg segítségével az alábbi képek köré!

Megoldás:

termés =almatermés

héj---- hamvas

gyümölcshús--- vastag
----jóízű

öt hártvás rekesz--- magok

csészelevél maradványok

Csészelevél----zöld
----öt

sziromlevél--- fehér
----öt
----sárga porzó
----zöldes termő----termés

6. Időkitöltő

Megoldás:

Igaz vagy hamis?

- I
- I
- I
- I

9. melléklet (tanár/tanuló)

4. csoport)

1. Olvassátok el figyelmesen a szöveget!

A „kukacos” almában az *almamoly* lepke hernyója található. A hernyók berágják magukat a gyümölcsbe. Az *almamoly* lepke nappal nem látható. Színe a fa törzsének színéhez hasonlít. A *petéit* éjjel rakja le. A petékből hamarosan kibújnak a *hernyók*. A kifejlődött hernyók a fa kérgének repedéseibe bújnak, majd ott, vagy a talajban bebábozódnak.

A következő *tavasszal* lepkévé alakulnak.

Énekes madaraink, például a cinegék, szívesen fogyasztják a *bábokat*.

2. Miről szól a szöveg? Húzzátok alá!

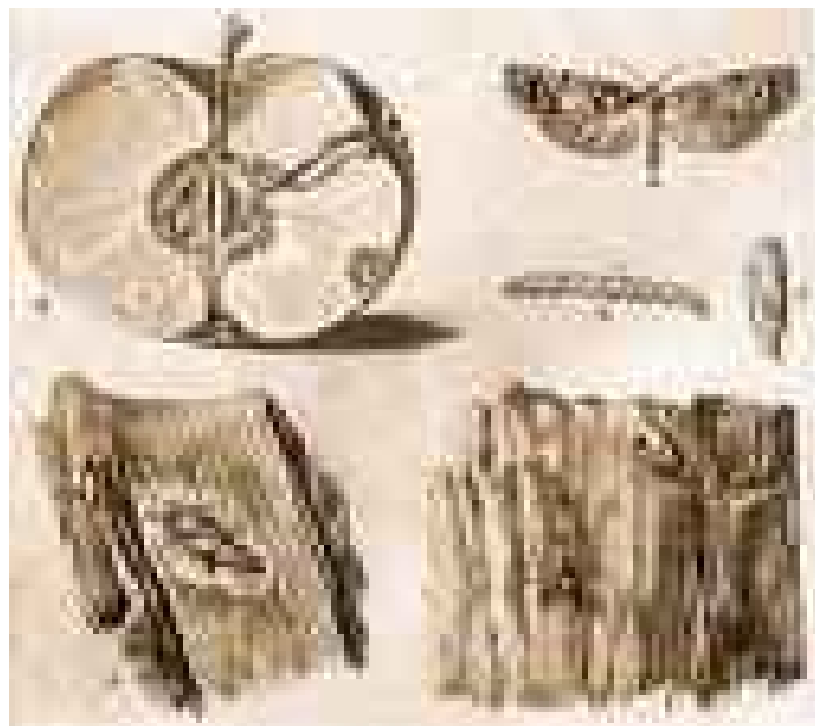
3. Tegyetek fel kérdéseket és írjátok le az 1. 3. 5. 6. 8. 9. mondatokkal kapcsolatban! Az általatok feltett kérdésre a szövegben dőlt betűvel szedett szó legyen a válasz.

1. _____
3. _____
5. _____
6. _____
8. _____
9. _____

4. Húzzátok alá azokat a szavakat, amik kapcsolódnak a szöveghez!

kukacos- almafa- cseresznye- almamoly- pillangó- lepke- lombkorona-
sziromlevél- hernyó- zamatos- petét- éjjel- gyümölcshús- gyökérzet-
kibújni- kifejlődött- repedéseiben- tavasszal- bábok- énekes madarak-
héj- hamvas- savanykás- cinegék- gally- vessző- talaj- esőzés- jonatán

5. Készítsetek gondolattérképet a szöveg segítségével az alábbi kép köré!

6. Időkitöltő

Igaz vagy hamis?

- A petékből hamarosan kibújnak a bábok. ____
- A „kukacos” almában az almamoly lepke hernyója található. ____
- Az almamoly lepkék berágják magukat a gyümölcsbe. ____
- Ragadozó madaraink szívesen fogyasztják a bábokat. ____

10. melléklet (tanár)

4. csoport (megoldás)

1. Olvassátok el figyelmesen a szöveget!

A „kukacos” almában az almamoly lepke hernyója található. A hernyók berágják magukat a gyümölcsbe. Az *almamoly lepke* nappal nem látható. Színe a fa törzsének színéhez hasonlít. A *petéit* éjjel rakja le. A petékből hamarosan kibújnak a *hernyók*. A kifejlődött hernyók a fa kérgének repedéseibe bújnak, majd ott, vagy a talajban bebábozódnak.

A következő *tavasszal* lepkévé alakulnak.

Énekes madaraink, például a cinegék, szívesen fogyasztják a *bábokat*.

2. Miről szól a szöveg? Húzzátok alá!

Megoldás: almamoly

3. Tegyetek fel kérdéseket és írjátok le az 1. 3. 5. 6. 8. 9. mondatokkal kapcsolatban! Az általatok feltett kérdésre a szövegben dőlt betűvel szedett szó legyen a válasz.

Megoldás:

1. A kukacos almában mi található?

3. Nappal mi nem látható?

5. Miket rak le éjjel?

6. Mik bújnak ki hamarosan a petékből?

8. Mikor alakulnak lepkévé?

9. Énekes madaraink, például a cinegék, miket fogyasztanak szívesen?

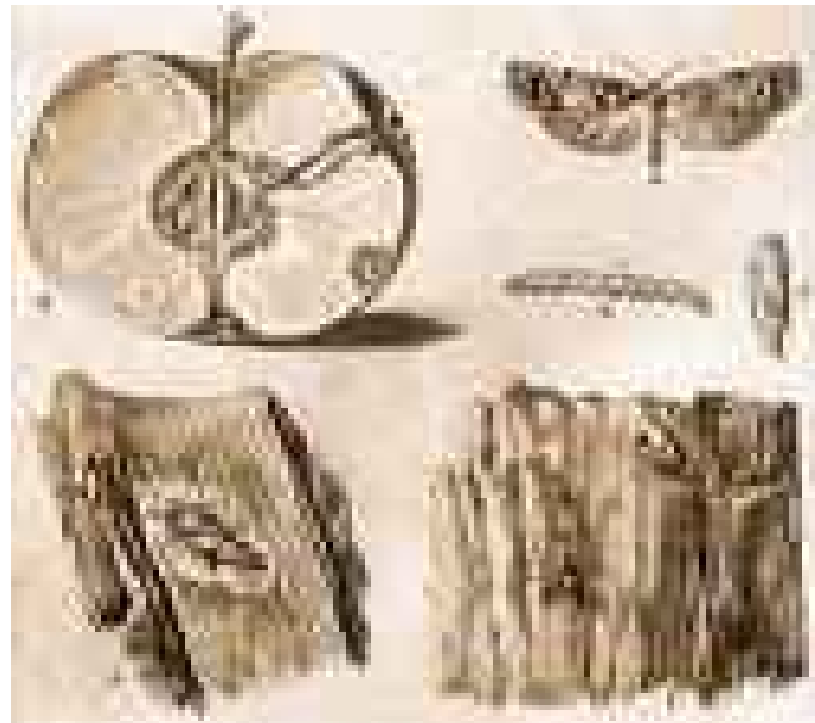
4. Húzzátok alá azokat a szavakat, amik kapcsolódnak a szöveghez!

Megoldás:

kukacos- almafa- cseresznye- almamoly- pillangó- lepke- lombkorona-
sziromlevél- hernyó- zamatos- petét- éjjel- gyümölcshús- gyökérzet-
kibújnak- kifejlődött- repedéseiben- tavasszal- bábok- énekes madarak-
hég- hamvas- savanykás- cinegék- gally- vessző- talaj- esőzés- jonatán

5. Készítsetek gondolattérképet a szöveg segítségével az alábbi kép köré!

Megoldás:

Almamoly lepke____peték____hernyók____báb____lepke

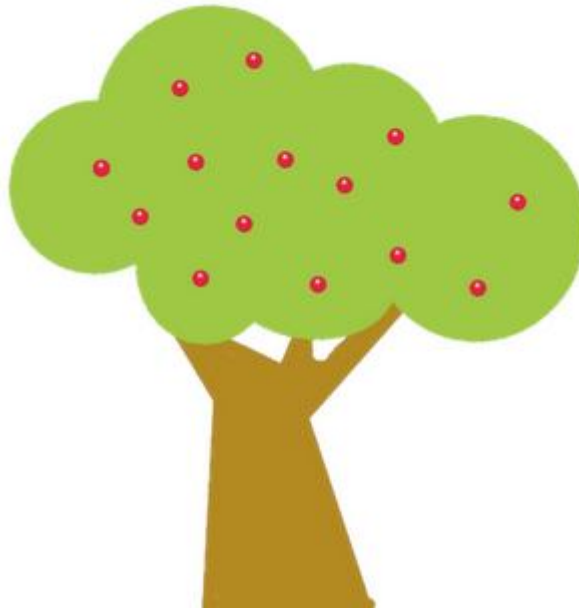
6. Időkitöltő

Igaz vagy hamis?

Megoldás:

- H
- I
- H
- H

11. melléklet (tanár/tanuló)

Időkitöltő

Igaz vagy hamis?

- a. Helyesen tárolva télen is friss vitaminforrás az alma. _____
- b. Az alma Európában kedvelt, ízletes gyümölcs. _____
- c. Az almát az ember a vadkörtéből nemesítette. _____
- d. Az ízes magyar jonatán alma ősszel érik, és tél végéig fogyasztható. _____
- e. Az almafa koronája terebélyes. _____
- f. Az almafák kérge és törzse kemény tapintású, nehezen törik. _____
- g. A fás szár részei: a törzs a legidősebb, az ág legalább két éves, a gally kétéves, a vessző fél éves fás szár. _____
- h. Az almafa gyökérzete is olyan szerteágazó, mint a fa koronája. _____
- i. Az almafa virága öt fehér szirmlevélből és öt zöld csészelevélből áll. _____
- j. A terméseken megtaláljuk a virág elszáradt csészeleveleinek maradványait. _____
- k. A szirmlevelek a sárga színű porzókat és a zöldes termőt fogják össze. _____
- l. A termést hamvas héj borítja. _____
- m. A petékből hamarosan kibújnak a bábok. _____
- n. A „kukacos” almában az almamoly lepke hernyója található. _____
- o. Az almamoly lepkék berágják magukat a gyümölcsbe. _____
- p. Ragadozó madaraink szívesen fogyasztják a bábokat. _____

13. melléklet (tanár) Páros munka (megoldás)

Időkitöltő

Igaz vagy hamis?

- a. Helyesen tárolva télen is friss vitaminforrás az alma. ____ (I)
- b. Az alma Európában kedvelt, ízletes gyümölcs. ____ (H)
- c. Az almát az ember a vadkörtéből nemesítette. ____ (H)
- d. Az ízes magyar jonatán alma ősszel érik, és tél végéig fogyasztható. ____ (H)
- e. Az almafa koronája terebélyes. ____ (I)
- f. Az almafák kérge és törzse kemény tapintású, nehezen törik. ____ (I)
- g. A fás szár részei: a törzs a legidősebb, az ág legalább két éves, a gally kétéves, a vessző fél éves fás szár. ____ (H)
- h. Az almafa gyökérzete is olyan szerteágazó, mint a fa koronája. ____ (I)
- i. Az almafa virága öt fehér szíromlevélből és öt zöld csészelevélből áll. ____ (I)
- j. A terméseken megtaláljuk a virág elszáradt csészeleveleinek maradványait. ____ (I)
- k. A szíromlevelek a sárga színű porzókat és a zöldes termőt fogják össze. ____ (I)
- l. A termést hamvas héj borítja. ____ (I)
- m. A petékből hamarosan kibújnak a bábok. ____ (H)
- n. A „kukacos” almában az almamoly lepke hernyója található. ____ (I)
- o. Az almamoly lepkék berágják magukat a gyümölcsbe. ____ (H)
- p. Ragadozó madaraink szívesen fogyasztják a bábokat. ____ (H)

*T
a
n
u
l
á
s*

Mesetípusok ismétlése

*t
a
n
u
l
á
s
a*

4.osztály

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	4. évfolyam
Ajánlott időkeret	1x45 perc
A modul közvetlen célja	A meglévő ismeretek felelevenítése, logikus gondolkodás fejlesztése, változatos tanulási technikák megismertetése a tanulókkal.
A modul tartalma	A harmadik osztályban tanult mesetípusok felelevenítése változatos tanulási technikák alkalmazásával.
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Személyes kompetencia: önmegismerés, önbizalom, önreflexió Szociális kompetencia: empátia, kapcsolatkezelési képesség, kreativitás Kognitív kompetencia: anyanyelvi beszédértés, problémamegoldó képesség, rendszerező képesség
Kapcsolódási pontok	Tantárgyhoz: vizuális kultúra, ének-zene
Felhasznált irodalom	Oroszlány Péter: Könyv a tanulásról AKG Kiadó Budapest, 2002. Dr. Spencer Kagan: Kooperatív tanulás ÖNKONET Budapest, 2004. Tóthné Pánya Marianna: Tente, baba, tente... népi gyermekmondókák és dalok Tóth Könyvkereskedés és Kiadó Kft. Debrecen, 2000. Tapsi gyermekmagazin 2009/1. szám Lapu Lap- és Könyvkiadó Bt. Székesfehérvár

Modulvázlat

Tevékenységek- időmegjelöléssel	A tevékenységek célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek Diák Pedagógus
I. Ráhangolás- mesemondókák			
(Kooperatív munkákhoz előnyös, ha minden csoportnak van egy doboza. Már év elején díszítsék a gyerekek rajzokkal, ábrákkal a választott csoportnevüknek megfelelően! Írják bele a nevüket is a csoporttagok! A doboz belsejébe saját zászlót is tervezhetnek, rajzolhatnak. Ez fokozza a csoporttudatot, jó motiváló ereje van.) Az eszközfigyelők a tanítóhoz mennek a csoport dobozáért. A tanító elmondja az első feladatot: A Minden csoport kapott egy mesemondókát. Gyakorolják be az olvasását visszhangszerűen: A csoport felolvasója olvassa soronként, majd a többiek elismétlik kórusban. Felkészülés: 2 perc Felolvasás: 3 perc B Differenciálás: A nehezebben olvasó tanulók rövidebb mondókát olvasnak nagyobb betűtípussal gépelve. C A tanító elolvassa az Egy boszorka van... kezdetű mondókát soronként, az osztály ismétli	Együttműködési készség fejlesztése A helyes és jól formált beszéd, a kiejtési képesség fejlesztése.	Kooperatív munka - a hangos, kifejező olvasás gyakorlása - a helyes beszédlevegzés, a szünet, az artikuláció, a hanglejtés, hangsúly, hangerő, beszédtempó gyakorlása folyamatosan, minden órán, tréningyszerűen. Helyesejtési gyakorlatok,	A dobozok tartalma: olló, ragasztó, színes ceruzák, filctollak. (Minden csoport más színű filctollal dolgozik.) A dobozba a tanító az óra előtt beleteszi az összes mellékletet, feladatot, és egy darab csomagolópapírt. 1. melléklet A változat B változat C változat

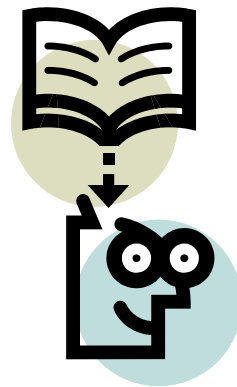
kórusban. Majd ugyanezt eléneklik dallammal is. 3 perc		ritmusgyakorlatok végeztetése - éneklés	
II. A meséről tanultak felelevenítése			
A népmese és a műmese jellemzőinek megbeszélése, majd ez alapján a mellékletben lévő mondatok szétválogatása. Mindenki ragassza fel a csomagolópapírra az elvégzett feladatot! Az osztály közösen ellenőriz, javít. 3 perc	A szóbeli kifejezőképesség fejlesztése Az emlékezet fejlesztése	Frontális munka - megbeszélés - ismétlés Egyéni munka - feladat megoldása Frontális munka - ellenőrzés	2. melléklet Ragasztó, csomagolópapír
III. A mesetípusok ismétlése			
A harmadik osztályban tanult mesetípusok jellemzőinek összegyűjtése, a típusokra példák felsorolása. 4 perc	A szóbeli kifejezőképesség fejlesztése Az emlékezet fejlesztése	Frontális munka - megbeszélés	
IV. A Meseoldal megkeresése az interneten			
Tanulás az internetről. http://ady.kispest.hu/download/mese.htm Olvasás a műfajokról, mesehősökről, meseírókról. A teknős és a nyúl c. mese meghallgatása művészi előadásban. 6 perc	Önálló ismeretszerzés képességének fejlesztése Lényegkiemelő képesség fejlesztése A médiahasználati kompetenciák fejlesztése.	Frontális munka - szemléltetés - megbeszélés - szövegek tanulmányozása az interneten - mesehallgatás	számítógép
V. Villámkártyák készítése			
A következő mellékletben rajzok és a mesetípusok jellemzői szerepelnek. Párosítsátok össze a rajzokat a szövegekkel. Szét kell vágni a lapot a	Figyelem Gondolkodás	Frontális munka - megbeszélés Egyéni munka	3. melléklet Olló, ragasztó, színes ceruzák

vonalak mentén. Majd össze kell ragasztani a párokat. Egyik oldalon legyen a szöveg, a másikon a rajz. Ha kész, színezzék ki! A tanító elmondja, hogy a kártyákat a tanév során többször használják majd gyakorlásra. Az órák elején a párok mindig kicserélik a kártyáikat, s először az egyik, majd a másik tanuló kérdezi ki a tudnivalót a társától. Úgy, hogy megmutatja a képet, majd elolvassa a hátoldáról a szabályt. Aztán újra felmutatja a képet, és kéri társától a választ. Ha jó feleletet kap, akkor ezt a kártyát visszaadja, jöhet a következő. Ha nem jó, akkor segít. Ismét felolvassa, majd kikérdezi. Amikor a válaszoló minden kártyáját visszakapta, akkor a két diák szerepet cserél. A tanító elmondja, hogy negyedik osztályban bővül az ismeret a mesetípusokkal kapcsolatban. Az idén elolvasásra kerülő mesék címei is rákerülnek majd példaként a kártyák hátoldalára. A tanító kéri, hogy mindenki jelölje meg kártyáit egy kis jellel, és gemkapoccsal fogja össze. Ezután tegye a dobozba. Ezeknek ott lesz a helye. Nem viszik haza. Otthon a könyvből tanulnak. 18 perc		- kártyák készítése	
VI. Satírozó/Mese megtekintése az interneten			
A A fekete pöttyökkel jelölt mezőket be kell sötétíteni. Ezután láthatják meg a tanulók, hogy mit rejt a kép. Feltárul a rajz tartalma. Állapítsák meg, melyik mesetípus illusztrációja lehetne a kép! Az egyéni megoldásokat ragasszák fel a	Megfigyelőképesség fejlesztése	Egyéni munka -satírozás	4. melléklet Ceruza a satírozáshoz

csomagolópapírra! 6 perc B Egy magyar népmese megtekintése az interneten. Pl. Mátyás királyról C http://mese.tv/ Mese megtekintése 6 perc	Önálló ismeretszerző képesség fejlesztése	Frontális munka - mese megtekintése	számítógép
VII. Értékelés			
A csoportok és az egyéni munkák értékelése. 2 perc	Önmegismerési képesség fejlesztése Pozitív énkép alakítása		
VIII. Házi feladat megbeszélése.			
Feladat: Az óra elején olvasott mondóka másolása a füzetbe. Tanulják is meg a szöveget! 1 perc			füzet

MELLÉKLETEK

Mesetípusok ismétlése

1. Melléklet (tanár/tanuló)

Minden tanuló kap egyet, mert házi feladat lesz a lemásolása.

A

1. csoport Volt egyszer egy kicsi törpe, Belenézett a tükörbe. Látta, hogy a lába görbe, Többet se néz a tükörbe	2. csoport Volt egyszer, hol nem volt, az Óperenciás-tengeren is túl, volt a nagy üveghegy tetején egy kicsike kilincs, és tovább nincs	3. csoport Volt egyszer egy ember, szakállá volt kender. Felmászott a fára, leesett a sárba. Két kutya húzta, a harmadik meg nyúzta. Mari néni siratta, Laci bácsi kacagta	4. csoport Volt egyszer egy tót, Tán igaz se vót, Volt neki egy bolt, Eladta a boltot, Kapott érte foltot.	5. csoport Az én lovam kese, Kezdődik a mese. Három libagége, Itt a mese vége.	6. csoport Kútágasra szállt a veréb, Kis mesének ez is elég. Az út körül ireg- forog, Tarka farkú kusza tyúk.
---	--	--	---	--	---

1. Melléklet (tanár/tanuló)

B

5. Az én lovam kese, Kezdődik a mese. Három libagége, Itt a mese vége.	6. Kútágasra szállt a veréb, Kis mesének ez is elég. Az út körül ireg-forog, Tarka farkú kusza tyúk.
--	--

C

Egy boszorka van, három fia van, iskolába jár az egy, másik bocskort varrni megy, a harmadik itt a padon, a dudáját fújja nagyon, dana dana-don, de szép hangja van
--

2. melléklet (tanár)

Húzd alá a népköltészeti alkotásokra jellemző mondatokat! A kimaradt állítások miféle alkotásokra jellemzőek?

Szerzője ismeretlen.	Szövege változik.
Egyéni alkotás.	Színhagyomány útján terjed.
Szerzője ismert.	Közösségi alkotás.
Szövege állandó.	Írásban terjed.

Megoldás: A kimaradt állítások a műköltészeti alkotásokra jellemzőek.

2. melléklet (tanuló)

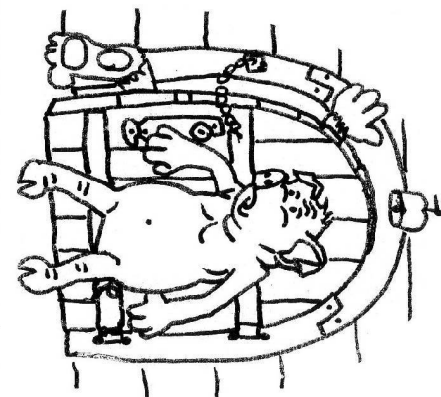
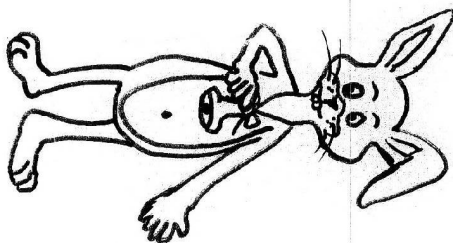
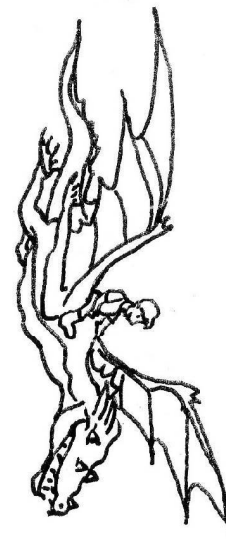
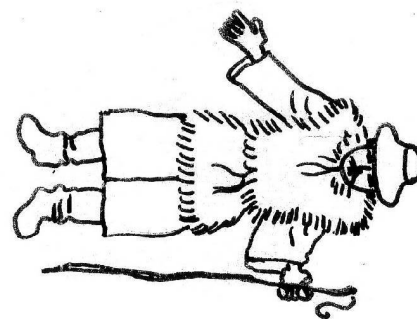
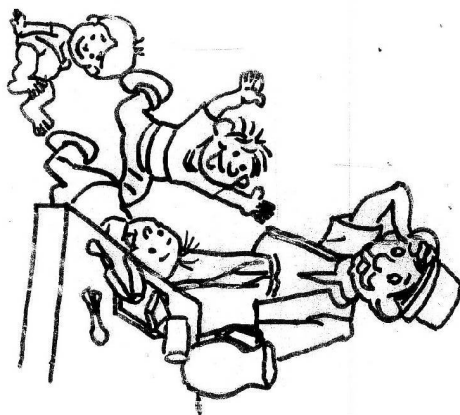
Húzd alá a népköltészeti alkotásokra jellemző mondatokat!

Szerzője ismeretlen.	Szövege változik.
Egyéni alkotás.	Szájhagyomány útján terjed.
Szerzője ismert.	Közösségi alkotás.
Szövege állandó.	Írásban terjed.

A kimaradt állítások miféle alkotásokra jellemzőek?

3. melléklet (tanár/tanuló)

Villámkártyák eleje

Tündérmese: Helyszínei a csodák birodalmába vezetnek. Emberteleti képességekkel rendelkező hősök, természetfeletti lények, varázserőjű tárgyak jellemzik. Nem ritka bennük az átváltozás sem. Ezek a mesék a nehéz próbák ellenére is boldog véget érnek.
Pl.: A tulipánná változott királyfi

Állatmese: Szereplői emberi tulajdonságokkal felruházott állatok. Cselekedeteikből tanulság vagy gyakorlati tanács vonható le.
A műmesék csoportjában a tanítómesével (fabula) azonosítható. Azokban az író a tanulságot a mese végén télelszerűen is kifejti.
Pl.: Ugorjunk árkok!

Reális (valós) mese: Eseményei valószerűek is lehetnek. Nem tartalmaz csodás elemeket. Nem hősei, inkább szereplői vannak, akiknek nem kell nagyszabású küzdelmet vívniuk. Bölcsességgel, csellel, furtanggal kell megoldaniuk az előttük álló nehézségeket.
Pl.: Ludas Matyi

Tréfás mese: Ostoba emberekről szóló humoros történetek. A mesemondó célja az elköpésztés és a meglevettetés.
Pl.: Megitatják a fűzfát

Villámkártyák hátulja

Csalímese (becsapó mese): Rövid, mondókaszerű mese. A gyermekek telhetetlen meseszomja miatt kifáradt mesélő úgy fog hozzá, mintha igazi mesét készülné elmondani, majd mielőtt a cselekményt kibontaná, egy jellegzetes mesezárással befejezi a mesét.
Pl.: Csalímese

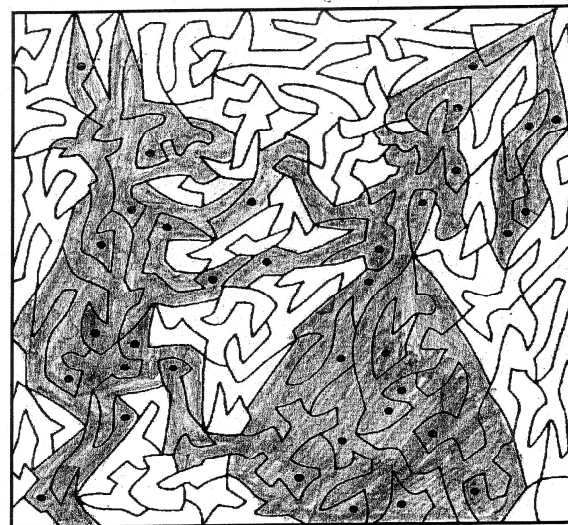
Láncmese: Az ismétlés különböző formái figyelhetők meg bennük. Valamely esemény feltételeit és ennek újabb feltételeit sorolják fel, vagy más ötlet alapján állítanak egymás mellé ismétlődő részeket.
Pl.: A nyulaeska harangoskájá'

3. melléklet (tanár/tanuló)

4. melléklet (tanár)

Satírozó

A rajz egy tündérmese illusztrációja lehetne.

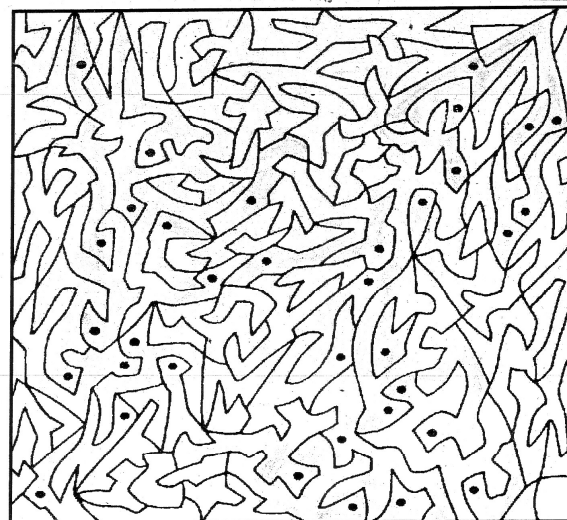

Sötétítsd be a fekete pöttyökkel
jelölt mezőket és megláthatod,
mit rejt a kép, feltárul
a rajz tartalma!

SATÍROZÓ

Satírozó

4. melléklet (tanuló)

Sötétítsd be a fekete pöttyökkel
jelölt mezőket és megláthatod,
mit rejt a kép, feltárul
a rajz tartalma!

SATÍROZÓ

*T
a
n
u
l
á
s*

*t
a
n
u
l
á
s
a*

Szófajok ismételése

4.osztály

Modulleírás

Ajánlott korosztály	4. évfolyam
Ajánlott időkeret	1x 45 perc
A modul közvetlen célja	Meglevő ismeretek felelevenítése, logikus gondolkodás fejlesztése, változatos tanulási technikák megismertetése a tanulókkal.
A modul tartalma	A szófajokkal kapcsolatos ismeretek felelevenítése változatos tanulási technikák alkalmazásával.
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Személyes kompetencia: önmegismerés, önbizalom, önreflexió, testbeszéd Szociális kompetencia: empátia, kapcsolatkezelési képesség, kreativitás Kognitív kompetencia: anyanyelvi beszédértés, problémamegoldó képesség, rendszerező képesség
Kapcsolódási pontok	Tantárgyakhoz: matematika, vizuális kultúra
Felhasznált irodalom	Oroszlány Péter: Könyv a tanulásról AKG Kiadó Budapest, 2002. Dr. Spencer Kagan: Kooperatív tanulás ÖNKONET Budapest, 2004. Tapsi gyermekmagazin 2009/9. Szám Lapu Lap-és Könyvkiadó Bt. Székesfehérvár

Modulvázlat

Tevékenységek-időmegjelöléssel	A tevékenységek célja/fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/ mellékletek Diák Pedagógus
I. Ráhangolódás-viccek az iskoláról			
(Kooperatív munkákhoz előnyös, ha minden csoportnak van egy doboza. Már év elején díszítsék a gyerekek rajzokkal, ábrákkal a választott csoportnevüknek megfelelően. Írják bele a nevüket is a csoporttagok. A doboz belsejébe saját zászlót is tervezhetnek, rajzolhatnak. Ez fokozza a csoporttudatot, jó motiváló ereje van.) Az eszközfigyelők a tanítóhoz mennek csoportjuk dobozáért. A tanító elmondja az első feladatot: A Iskolával kapcsolatos viccet kell olvasni. Minden csoporté különböző. Ki kell majd jönni az osztály elé, s úgy kell előadni, hogy a csoport két tagja olvassa a párbeszédet, a másik kettő előttük némajátékkal eljátssza. (Ha ötven vannak egy csoportban, akkor a párbeszéd egyik szereplőjét ketten olvassák). Felkészülés: 5 perc Bemutatás: 5 perc B Differenciálási lehetőség: A rövidebb vicceket nehezebben olvasó csoportok kapják, nagyobb betűmérettel gépelve. C Csoportonként két viccet is adhat a tanító. Ebben az esetben nem kell eljátszani, csak felolvassák a párok a szöveget. Felkészülés: 3 perc Bemutatás: 7 perc	Szövegértés Együttműködési készség megteremtése Kifejező olvasás készsége Nonverbális kommunikáció Empátia	Kooperatív munka - drámajáték - megbeszélés - páros olvasás Páros munka - drámajáték - megbeszélés - páros olvasás	A dobozok tartalma: olló, ragasztó, zsírkréta, filctollak. (Minden csoport más színű filctollal dolgozik.) Színes ceruzák. A dobozba a tanító az óra előtt beleteszi az összes mellékletet, feladatot, és egy darab csomagolópapírt. 1. melléklet (viccek) A és B változat

II. Hibás szöveg javítása			
A második feladat az első mögött található. (A két lapot tűzőgéppel összetűzte a tanító.) Ugyanaz a vicc, de hibás. Ki kell javítani. A hibás betűket pirossal karikázzák be. Párban dolgozzanak, s ha elkészültek, cseréljenek a csoport másik két tagjával. Ellenőrizzék le egymás munkáját. Ahol hibát találnak, ott csillaggal jelezzék. Az elkészült feladatokat ragasszák fel a csomagolópapírra. A hibákat az egyik csapat szóvivője felolvassa. Az osztály közösen ellenőriz. 3 perc	Figyelem Kommunikáció	Páros munka Kooperatív munka - megbeszélés Frontális munka - megbeszélés - ellenőrzés	2. melléklet tanári/tanulói (viccek helyesírási hibákkal) Ragasztó, csomagolópapír
III. A szófajok ismételése			
A Sorolják fel a harmadik osztályban tanult szófajokat. Elevenítsék fel a tudnivalókat a tanító segítségével. 5 perc B Ismételés halmazábrákkal. A csomagolópapírra rajzoljanak, s írjanak bele példákat is. (Csoporton belül mindenki válasszon egy színes zsírkrétát - saját szint-, azzal dolgozzon. Így látja a tanító: ki, hány példát írt. Ki, milyen aktív.) Feladatra adott idő: 4 perc A munka végeztével a csapatok szóvivői beszámolnak a munkáról. Közös ellenőrzés. 4 perc (Ha valaki az ismételésnek ezt a módját válassza, akkor - hogy ne fusson ki a 45 perces órakeretből - kihagyja a VI. feladatot.)	Emlékezés Gondolkodás Kommunikáció Kreativitás Logika Gondolkodás Emlékezés Együttműködési készség	Frontális munka - ismételés - megbeszélés Kooperatív munka - megbeszélés - beszámoló Frontális munka - ellenőrzés	Filctoll, zsírkréták, csomagolópapír

IV. Villámkarták készítése			
A következő mellékleten rajzok és a szófajok meghatározásai szerepelnek. Párosítsák össze a rajzokat a szófaji szabályokkal. Szét kell vágni a lapot a vonalak mentén. Majd össze kell ragasztani a párokat. Egyik oldalon legyen a szöveg, a másikon a rajz. Ha kész, színezzék ki! A tanító elmondja, hogy a kartákat a tanév során többször felhasználják majd gyakorlásra. Órák elején a párok mindig kicserélik a kartáikat, s először az egyik, majd a másik tanuló kérdezi ki a szabályokat a társától. Úgy, hogy megmutatja a képet, majd elolvassa a hátoldalról a szabályt. Aztán újra felmutatja a képet, és kéri társától a választ. Ha jó feleletet kap, akkor ezt a kartát visszaadja, jöhet a következő. Ha nem jó, akkor segít. Ismét felolvassa, majd kikérdezi. Amikor a válaszoló minden kartáját visszakapta, akkor a két diák szerepet cserél. A tanító elmondja, hogy negyedik osztályban bővül az ismeret a szófajokkal kapcsolatban. A kiegészítések a tanév során majd rákerülnek a karták hátoldalára. A tanító kéri, hogy mindenki jelölje meg kartáit egy kis jellel, és gemkapoccsal fogja össze. Ezután tegye a dobozba. Ezeknek ott lesz a helye. Nem viszik haza. Otthon a könyvből tanulnak. 18 perc	Figyelem Gondolkodás	Egyéni munka - megbeszélés - ellenőrzés - kartya készítése	3. melléklet Villámkarták Villámkarták készítéséhez fénymásolt lap Olló, ragasztó, színes ceruzák

V. Ellentétpárok alkotása			
A következő feladat: igék, főnevek, melléknevek és számnevek ellentétét kell pótolniuk. Ha kész, fel kell ragasztani a megoldást a csomagolópapírra. Az egymás mellett ülő párok együtt dolgoznak, majd a csapat másik két tagjával egyeztetnek. Az egyik csapat szóvivője felolvassa a megoldásokat. Közös ellenőrzés az osztály. 3 perc	Gondolkodás Együtműködési készség	Páros munka - megbeszélés Kooperatív munka - megbeszélés Frontális munka - ellenőrzés	4. melléklet (ellentétpárok) Ragasztó, fénymásolt lap
VI. Hibakeresés			
A következő feladatban valamilyen logika szerint következnek egymás után a szavak. Mi a szabály? Hány hibát találnak? Karikázzák be az oda nem illő szavakat. A Nehezebb: különböző szófajú szavak a következő sorrendben követik egymást: főnév, melléknév, ige, számnév-2 helyen rossz a sorrend. B Könnyebb: csak melléknevek sorakoznak egymás után-2 hibával (2 főnév került bele). A megoldást ragasszák fel a csomagolópapírra. Az egymás mellett ülő párok együtt dolgoznak, majd a csapat másik két tagjával egyeztetnek. Az egyik csapat szóvivője felolvassa a megoldást, az osztály közösen ellenőriz. 3 perc	Gondolkodás Logika Figyelem	Páros munka - megbeszélés Kooperatív munka - megbeszélés Frontális munka - ellenőrzés	5. melléklet (hibakeresés) A változat B változat Ragasztó, csomagolópapír

VII. Értékelés			
A tanító óra közben is figyeli a csoportok munkáját, koordinál. Óra közben is ellenőriz és értékeli. Óra végén azonban még egyszer átnézi a csomagolópapírokat. Értékeli a csoportos, páros és egyéni feladatvégzést. 2 perc	Reális énkép alakítása	Frontális munka - ellenőrzés, értékelés	
VIII. Házi feladat megbeszélése			
Verses sorok. Minden kép egy betűt jelöl. Az azonos képek azonos betűket. Fejtsék meg a rejtvényt, majd másolják le a vers befejező versszakát a füzetbe. 1 perc	Figyelem	Frontális munka - megbeszélés	6. melléklet (Verses sorok)

1. melléklet (tanár/tanuló) Viccek az iskoláról

A

(A párbeszédet olvasó tanulók kapnak egyet - egyet.)

1. csoport

- Halló, iskola?
- Igen.
- Uram, azért hívom, mert a negyedikes Kovács Pistike nagyon náthás, nem tud iskolába menni.
- Rendben van. Kivel beszélek?
- A papámmal.

- Halló, iskola?
- Igen.
- Uram, azért hívom, mert a negyedikes Kovács Pistike nagyon náthás, nem tud iskolába menni.
- Rendben van. Kivel beszélek?
- A papámmal.

2. csoport

- Mondjatok olyan szavakat, amiben R betű van!
- Tojás!
- Hol van abban R, kisfiam?
- Hát a sárgájában.

- Mondjatok olyan szavakat, amiben R betű van!
- Tojás!
- Hol van abban R, kisfiam?
- Hát a sárgájában.

3. csoport

- Pistike, melyik a kedvenc tantárgyad?
- A fizika.
- De hiszen ti még nem is tanultok fizikát.
- Épp azért!

- Pistike, melyik a kedvenc tantárgyad?
- A fizika.
- De hiszen ti még nem is tanultok fizikát.
- Épp azért!

4. csoport

- Pistike! Először fordult elő, hogy hibátlan házi feladatot adtál be.
Hogy lehet ez?
- Az apukám elutazott a hétvégére és nem tudott segíteni.
- Pistike! Először fordult elő, hogy hibátlan házi feladatot adtál be.
Hogy lehet ez?
- Az apukám elutazott a hétvégére és nem tudott segíteni.

1. melléklet (tanár/tanuló) Viccek az iskoláról

B

- Pistike, mondj egy kérdő mondatot!
- Jó. Mikor lesz vége az órának?

- Pistike, mondj egy kérdő mondatot!
- Jó. Mikor lesz vége az órának?

B

- Pistike, már ötödször késel ezen a héten. Tudod mit jelent ez?
- Bizonyára azt, hogy már péntek van.

- Pistike, már ötödször késel ezen a héten. Tudod mit jelent ez?
- Bizonyára azt, hogy már péntek van.

2. melléklet (tanár/tanuló) Viccek helyesírási hibákkal

A

1. csoport

- Halló, iskola?
- igen.
- Uram, azért hívom, mert a negyedikes kovács Pistike nagyon náthás, nem tud iskolába menni.
- Rendben van. kivel beszélek?
- A papámmal.

- Halló, iskola?
- igen.
- Uram, azért hívom, mert a negyedikes kovács Pistike nagyon náthás, nem tud iskolába menni.
- Rendben van. kivel beszélek?
- A papámmal.

2. csoport

- Mondjatok olyan szavakat, amiben R betű van!
- Tolyás!
- hol van abban R, kisfiam?
- Hát a sárgályában.

- Mondjatok olyan szavakat, amiben R betű van!
- Tolyás!
- hol van abban R, kisfiam?
- Hát a sárgályában.

3. csoport

- pistike, melyik a kedvenc tantárgyad?
- A fizika.
- de hiszen ti még nem is tanúltok fizikát.
- Ép azért!

- pistike, melyik a kedvenc tantárgyad?
- A fizika.
- de hiszen ti még nem is tanúltok fizikát.
- Ép azért!

4. csoport

- Pistike! Először fordult elő, hogy hibátlan házi feladatot attál be.
Hogy lehet ez?
 - Az apukám elutazot a hétvégére és nem tudott segíteni.
-
- Pistike! Először fordult elő, hogy hibátlan házi feladatot attál be.
Hogy lehet ez?
 - Az apukám elutazot a hétvégére és nem tudott segíteni.

2. melléklet (tanár/tanuló) Viccek helyesírási hibákkal

B

- Pistike, mongy egy kérdő mondatott!
- Jo. Mikor lessz vége az órának?

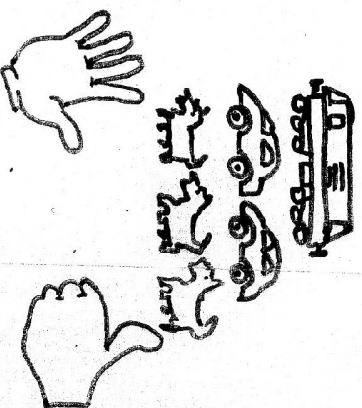
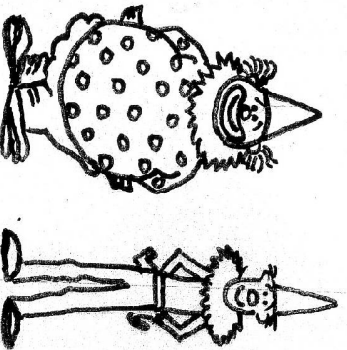
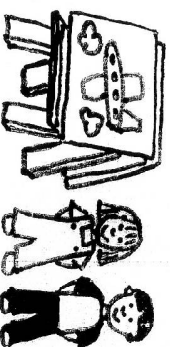
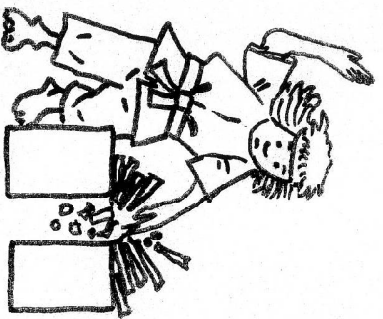
- Pistike, mongy egy kérdő mondatott!
- Jo. Mikor lessz vége az órának?

B

- Pistike, már ötöccör késsel ezen a héten. tudod mit jelent ez?
- Bizonyára aszt, hogy már péntek van.

- Pistike, már ötöccör késsel ezen a héten. tudod mit jelent ez?
- Bizonyára aszt, hogy már péntek van.

3. melléklet (tanár/tanuló) Villámkarttyák

Az ige cselekvést, (pl.: játszik)

történést, (Pl.: hull)

létezését jelentő szó (volt, van, lesz,

nincs, él, létezik.)

Kérdőszava: Mit csinál? Mi történik?

Igeragozás: én E/1. mi T/1.

te E/2. ti T/2.

ő E/3. ök T/3.

Igeidők: múlt idő: -t, -t (pl.: maradt, nevetett)

jelen idő: - (pl.: marad, nevet)

Jövő idő: -ni fog (pl.: nevetni fog,

jelen idejű alak+ majd (pl.: majd nevet)

A főnév a névszók csoportjába tartozó szófaj.

Előlények, tárgyak, gondolati dolgok neve.

Kérdőszava: Ki? Mi?

Két fajtája van: a köznév és a tulajdonnév.

A köznevet (közös név) kis kezdőbetűvel,

a tulajdonnevet (saját név) nagy kezdőbetűvel

íjuk. A tulajdonnév fajtái:

személynév, állatnév, földrajzi név,

intézménynév, alkörások címe,

égitestek, márkanevek.

A melléknév a névszók csoportjába tartozó szófaj.

Valakinek vagy valaminek a tulajdonságát

fejezi ki. Kérdőszava: Milyen?

Fokozása: alaptók, jeler: - (pl.: kicsi)

középtók, jeler: bb (pl.: kisebb)

felsőtók, jeler: leg.. bb (pl.: legkisebb)

túlzótók, jeler: legesleg... bb (pl.: leges-

legkisebb.

A számnév a névszók csoportjába tartozó szófa

Számot, mennyiséget, sorsszámot fejez ki.

Kérdőszava: Hány? Mennyi? Hányadik?

Fajtái: Határozott: -tőszámnév (pl.: négy, 4)

- sorsszámnév (pl.: negyedik 4

- törtszámnév (pl.: negyed $\frac{1}{4}$)

Határozatlan (pl.: sok)

4. melléklet (tanár) Megoldás - Ellentétpárok

Főnevek	Melléknevek	Igék	Számnevek
nappal-éjszaka	szép-csúnya	sír- nevet	sok-kevés
öröm-bánat	fiatal-öreg	beszél-hallgat	első-utolsó

4.melléklet (tanuló) Ellentétpárok

Főnevek	Melléknevek	Igék	Számnevek
nappal-.....	szép-.....	sír-.....	sok-.....
öröm-.....	fiatal-.....	beszél-.....	első-.....

5. melléklet (tanár) Hibakeresés

A

fn.	mn.	i.	szn.	fn.	mn.	i.	szn.	mn.	mn.	i.	szn.	fn.	mn.	i.	i.
asztal,	piros,	ír,	hat,	szék,	sárga,	olvas,	négy,	fehér,	kék,	számol,	öt,	pad,	zöld,	tanul,	felel

5. melléklet (tanuló) Hibakeresés

A

asztal, piros, ír, hat, szék, sárga, olvas, négy, fehér, kék, számol, öt, pad, zöld, tanul, felel

5. melléklet (tanár)

B

mn.	mn.	mn.	fn.	mn.	mn.	mn.	fn.	mn.
piros,	sárga,	zöld,	ablak,	fehér,	szürke,	kék,	hintá,	fekete

5. melléklet (tanuló)

B

Piros, sárga, zöld, ablak, fehér, szürke, kék, hinta, fekete

VERSES SOROK

S _ _ _ _ L _ _ _ A

Tavaszi szomszár lenni
talig aranyban állva,
biztatón mosolyognék
a zsendülő világra.

E _ _ _ É , P _ _ _ O _

Nyáron eperfa lenni,
tádas udvaron állni,
aki alán ül, annak
jól fogna egy kis álmék.

_ _ _ _ Á K _ _ _ _ R _ _ _ Ö ,

_ _ _ _ M I _ _ _ _ Y _ _ _ T _ _ _ N

_ _ _ _ H _ _ _ _ _ _ _ _ F _

_ _ _ _ D _ _ _ !

Kányádi Sándor: Mi lenni? című versének
harmadik, befejező versszakát rejtik a verses
sorok. A rejtvény megfejtésének szabálya szerint
minden ábra egy-egy betűt jelöl.

6. melléklet (tanuló) Verses sorok

VERSES SOROK

S _ _ _ _ L _ _ _ A

Tavasszal somfá lennék
talpig aranyban állva,
bízaton mosolyognék
a zsendítő világra.

E _ _ _ É _ , P _ _ _ O _

Nyáron eperfa lennék,
tágas udvaron állnék,
aki álom ül, annak
jól fogna egy kis ányék.

Á K _ _ _ R _ _ Ő ,

M I _ _ _ Y _ _ T _ _ N

H _ _ _ _ _ F _

D _ _ _ !

Kányádi Sándor: Mi lennék? című versének
harmadik, befejező versszakát rejtik a verses
sorok. A rejtvény megfejtésének szabálya szerint
minden ábra egy-egy betűt jelöl.

5.melléklet (tanár) Verses sorok

Megfejtés :

Ősszel almafa lennék,
piros almákat termő,
nem is egyetlen fa,
hanem almafa erdő!

*T
a
n
u
l
á
s*

*t
a
n
u
l
á
s
a*

Mondatfajták ismétlése

4.osztály

Modulleírás

Ajánlott korosztály	4. évfolyam
Ajánlott időkeret	1 x 45 perc
A modul közvetlen célja	A meglevő ismeretek felelevenítése, a logikai gondolkodás fejlesztése, változatos tanulási technikák megismertetése a tanulókkal.
A modul tartalma	A mondatfajtákkal kapcsolatos ismeretek felelevenítése változatos tanulási technikák alkalmazásával.
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Személyes kompetencia: önmegismerés, önbizalom, önreflexió Szociális kompetencia: empátia, kapcsolatkezelési képesség, kreativitás Kognitív kompetencia: anyanyelvi beszédértés, összefüggés-kezelő képesség, problémamegoldó képesség, rendszerező képesség
Kapcsolódási pontok	Vizuális nevelés, ének-zene
Felhasznált irodalom	Oroszlány Péter: Könyv a tanulásról AKG Kiadó Budapest, 2002. Dr. Spencer Kagan: Kooperatív tanulás ÖNKONET Budapest, 2004.

Modulvázlat

Tevékenységek-időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztett készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek Tanár/diák
I. Ráhangolás- felelgetős mondókák			
(Kooperatív munkákhoz előnyös, ha minden csoportnak van egy doboza. Már év elején díszítsék a gyerekek rajzokkal, ábrákkal a választott csoportnevüknek megfelelően! Írják bele a nevüket is a csoporttagok! A doboz belsejébe saját zászlót is tervezhetnek, rajzolhatnak. Ez fokozza a csoporttudatot, jó motiváló ereje van.) Az eszközfigyelők a tanítóhoz mennek a csoport dobozáért. A tanító elmondja az első feladatot: A Felelgetős mondókákat kell begyakorolni. A csoport egyik párosa a kérdéseket olvassa, a másik a válaszokat. Felkészülés: 2 perc Felolvasás: 3 perc B A Hol jártál, báránykám? kezdetű dal éneklése. A lányok a kérdést, a fiúk a választ éneklük. Hová mégy, te kis nyulacska? kezdetű dal éneklése. A fiúk a kérdést, a lányok a választ éneklük. 5 perc	Együtműködési készség fejlesztése A helyes és jól formált beszéd, a kiejtési képesség fejlesztése.	Kooperatív munka - szöveg olvasása szerepek szerint Frontális munka - dal éneklése szerepek szerint	A dobozok tartalma: olló, ragasztó, színes ceruzák, filctollak. (Minden csoport más színű filctollal dolgozik.) A dobozba a tanító az óra előtt beleteszi az összes mellékletet, feladatot, és egy darab csomagolópapírt. 1. melléklet A változat B változat
II. A mondatról eddig tanultak rendszerező ismétlése			

A Feladatmegoldások CD-ROM felhasználásával (CD ISKOLA). Mondatfajták megnevezése, mondatvégi írásjelek pótlása. (3 feladat) 5 perc	Emlékezet Figyelem Kommunikációs készség fejlesztése	Frontális munka - megbeszélés, helyes válaszok, írásjelek begépelése	CD-ROM CD ISKOLA Nyelvtan gyakorlása kisiskolásoknak
B Mondatok kiegészítése, tagolatlan mondatok helyes leírása. Párban dolgozzanak, s ha elkészültek, cseréljenek a csoport másik két tagjával. Ellenőrizték le egymás munkáját. Az elkészült feladatokat ragasszák fel a csomagolópapírra. A megoldásokat az egyik csapat szóvivője felolvassa. Az osztály közösen ellenőriz. 4 perc	Együttműködési készség a konszenzus megteremtésére	Páros munka - megbeszélés Köoperatív munka - megbeszélés - ellenőrzés Frontális munka - ellenőrzés	2. melléklet B változat Ragasztó, csomagolópapír
III. Meseolvasás (tanító)			
A tanító felolvassa A bor és a pénz c. török mesét. Megfigyelési szempont: A tanulók figyeljék meg, és próbálják megszámolni, hány felkiáltó mondat szerepel a szövegben! A számát írják a szöveg mellé! 2 perc	Szövegértés problémafelvetés	Frontális munka - bemutatás	3. melléklet
IV. Spontán reakciók			
A mese témájának, hangulatának megbeszélése. 2 perc	A szövegértelmezés fejlesztése	Frontális munka - megbeszélés	

V. Különféle mondatfajták keresése a szövegben			
A megfigyelési szempont megbeszélése: (6 felkiáltó mondat van a mesében.) A tanulók keressenek egy-egy példát a mondatfajtákra, majd írják is le a csomagolópapírra. Amilyen mondatfajta nem találtak a szövegben, olyat maguktól írjanak a mese témájához kapcsolódóan! A tanító a csoportok közt járva ellenőriz. Az egyik általa kiválasztott csoport felolvassa a mondatokat, a többiek ellenőrzik munkájuk helyességét. 6 perc	A figyelem fejlesztése Kooperációs képesség fejlesztése Idővel való gazdálkodás	Frontális munka - megbeszélés Kooperatív munka - megbeszélés - feladatmegoldás - beszámolás Frontális munka - ellenőrzés	Csomagolópapír
VI. Villámkártyák készítése			
A következő mellékleten rajzok és a mondatfajták meghatározásai szerepelnek. Párosítsák össze a rajzokat a szabályokkal! Szét kell vágni a lapot a vonalak mentén. Majd össze kell ragasztani a párokat. Egyik oldalon legyen a szöveg, a másikon a rajz! Ha kész, színezzék ki! A tanító elmondja, hogy ezeket a kártyákat a tanév során többször felhasználják majd gyakorlásra. Órák elején a párok mindig kicserélik a kártyáikat, s először az egyik, majd a másik tanuló kérdezi ki a szabályokat a társától. Úgy, hogy megmutatja a képet, majd elolvassa a hátoldáról a szabályt. Aztán újra felmutatja a képet, és kéri társától a választ. Ha jó feleletet kap, akkor ezt a kártyát visszaadja, jöhet a következő. Ha nem jó, akkor segít. Ismét elolvassa, majd kikérdezi. Amikor a	Figyelem fejlesztése Gondolkodás fejlesztése	Egyéni munka - megbeszélés - ellenőrzés - kártyák készítése	4. melléklet Olló, ragasztó, színes ceruza

válaszoló minden kártyáját visszakapta, akkor a két diák szerepet cserél. A tanító kéri, hogy mindenki jelölje meg kártyáit egy kis jellel, és gemkapoccsal fogja össze. Ezután tegye a dobozba. Ezeknek ott lesz a helye. Nem viszik haza. Otthon a könyvből tanulnak. 18 perc			
VI. Értékelés			
A kooperatív, a páros és az egyéni munkák értékelése. 2 perc	Reális énkép kialakítása.	Frontális munka - értékelés	
VII. Házi feladat megbeszélése			
Az óra elején elmondott mondóka (3-4. csoporté) megtanulása. 1 perc	Koncentrálókéesség fejlesztése, Beszédkéesség fejlesztése.	Frontális - megbeszélés	

Mellékletek

1. melléklet (tanár/tanuló) Felelgető mondókák

1-2. csoport

Cinegemadár, hol voltál?
Lencsét, borsót kapálni.
Hátha tél lesz, hová leszel?
Van egy lyuk, belebújok.
Hátha a lyuk betömődik?
Van kapám, kikapálom.
Hátha a kapád eltörik?
Van kovácsom, megcsinálja!
Hátha a kovácsod meghal?
Van szám, siratom.
Hátha a szád elszakad?
Van tűm, megvarrom.
Hátha a tűd eltörik?
Ejnye, ejnye, ne búsíts!

1. melléklet (tanár/tanuló) Felelgető mondókák

A

3-4. csoport

Mit sütsz, Iluska?
Lesz leves, hús, galuska.
Hánynak terítsz ebédre?
Tizenhárom személyre.
Kik lesznek a vendégek?
Leányok és legények.
Lesz-e aztán muzsikás?
Tücsök-prücsök a prímás.
Klarinétot ki fújja?
Hát az egér a lyukba.
Bim-bam, szól a harang,
Húzza három szép kis galamb,
Érkeznek a cigányok,
Jó étvágyat kívánok!

1. melléklet (tanár/tanuló) Felelgető mondókák

A

5-6. csoport

Eladom a kakasom
Tizenhárom garason.
Hogy a kakas?
Kilenc garas!
Hát a tyúk?
Az is úgy!
Hát a jérce?
Fizess érte!

1. melléklet (tanár/tanuló) Felelgető mondókák

B

Hová mégy, te kis nyulacska?
Ingyom, bingyom , táliber,
Tutáliber, máliber,
Az erdőbe!

Minek mégy te az erdőbe?
Ingyom, bingyom, táliber,
Tutáliber, máliber,
Vesszőcskéért!

Minek néked az a vessző?
Ingyom, bingyom, táliber,
Tutáliber, máliber,
Kertecskének!

Minek néked az a kiskert?
Ingyom, bingyom, táliber,
Tutáliber, máliber,
Virágoknak!

Minek néked az a virág?
Ingyom, bingyom, táliber,
Tutáliber, máliber,
Jó anyámnak!

Hol jártál, báránykám?
Zöld mezőben, asszonykám.
Mit ettél, báránykám?
Édes füvet, asszonykám.
Mit ittál, báránykám?
Forrás-vizet, asszonykám.
Ki vert meg báránykám?
Szomszéd legény, asszonykám.
Mivel vert, báránykám?
Fütykösbottal, asszonykám.
Sírtál-e, báránykám?
Sírtam biz én, asszonykám.
Hogy sírtál, báránykám?
Ehem-behem, asszonykám.

2. melléklet (tanár) Megoldás - Mondatok kiegészítése

B

A mondat a beszéd és az írás, a szöveg alapegysége. A mondatot szavakra tagoljuk.
A mondatot mindig nagybetűvel kezdjük, a végére írásjelet teszünk. A beszélő szándéka szerint a mondat lehet: kijelentő, kérdő, felkiáltó, felszólító és óhajtó.

A villanydróton fecskék gyülekeznek. Készülődnek a hosszú útra.

2. melléklet (tanuló) Mondatok kiegészítése

B

A mondat a beszéd és az í _____, a szó _____ alapegysége. A mondatot _____ tagoljuk. A mondatot mindig _____ kezdjük, a végére _____ teszünk. A beszélő szándéka szerint a mondat lehet: _____, _____, _____ és _____.

avillanydrótonfecskekgyülekeznekészülődnekahosszúútra

3. melléklet (tanár/tanuló)

A bor és a pénz című mese

Naszreddin hodzsát egyszer megkérte a szomszédja, hogy hozzon neki egy üveg bort, mivel igencsak megszomjazott.

Hozok szívesen!- mondta neki hodzsa. - De adj pénzt rá!

Ja, komám! Pénzért a bolond is tud bort venni!- nevette el magát a szomjazó.

Erre aztán a hodzsa már nem mondott semmit, csak kiment az ajtón, s pár perc múlva visszatért egy butykossal.

Mit igyak én ebből?- kiáltott fel a szomszéd. – Hiszen ez az üveg üres!

Naszreddin finoman elmosolyodott:

Ja, komám! Teli üvegből a bolond is tud inni!

(török mese)

Megfigyelési szempont: A tanulók figyeljék meg, és próbálják megszámolni, hány felkiáltó mondat szerepel a szövegben! A számát írják a szöveg mellé!

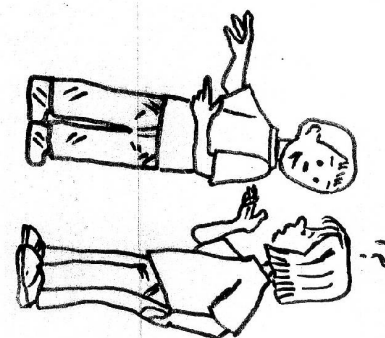
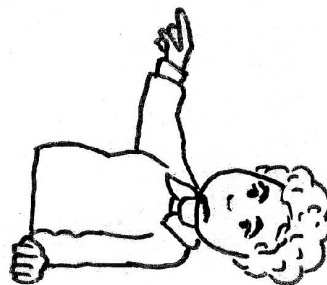
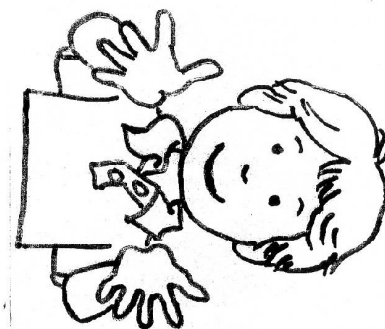
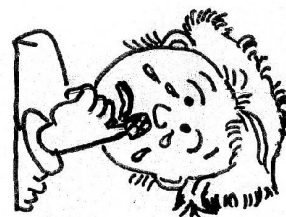
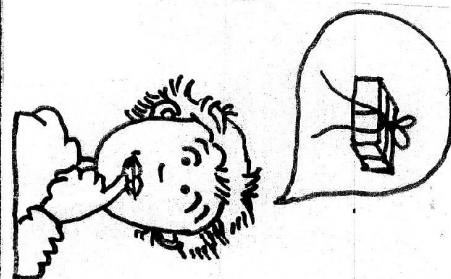
3. melléklet (tanár)

Megoldás:

A megfigyelési szempont megoldása: 6 felkiáltó mondat.

- Hozok szívesen!
- Ja, komám!
- Pénzért a bolond is tud bort venni!
- Hiszen ez az üveg üres!
- Ja, komám!
- Teli üvegből a bolond is tud inni!

4. melléklet (tanár/tanuló) Villámkártyák eleje

A kijelentő mondat kijelentést,
megállapítást, nyugodt hangú
közlést fejez ki.
Mondatvégi írásjele a pont.
Pl.: Tegnap esett az eső.

A kérdő mondat kérdést,
érdeklődést, tudakozódást
fejez ki.
Mondatvégi írásjele a
kérdőjel.
Pl.: Hány óra van?
(Kiegészítendő kérdés.)
Tudsz-e úszni?
(Eldöntendő kérdés.)

A felkiáltó mondat érzést
fejez ki. (Öröm, bánat,
fájdalom, meglepődés.)
Mondatvégi írásjele a
felkiáltójel.
Pl.: Jaj, de fáj a fejem!

A felszólító mondat
felszólítást, tiltást és
parancsot fejez ki.
Mondatvégi írásjele a
felkiáltójel.
Pl.: Gyere ide!

Az óhajtó mondat óhajt,
vágyat, kívánságot
fejez ki.
Mondatvégi írásjele a
felkiáltójel.
Pl.: Bárcsak kapnék
egy biciklit!

4. melléklet (tanár/tanuló) Villámkarttyák hátulja

*T
a
n
u
l
á
s*

*t
a
n
u
l
á
s
a*

A torta

4.osztály

Modulleírás

Ajánlott korosztály	4. évfolyam
Ajánlott időkeret	1x45 perc
A modul közvetlen célja	Tanulási technikák megismertetése a tanulókkal. Szövegértés szövegalkotás
A modul tartalma	Az torta (Gárdonyi Géza) című olvasmány feldolgozása változatos tanulási technikák alkalmazásával.
kompetenciafejlesztés fókuszai	Eszközhasználat, analízis, lényegkiemelés, ok-okozati összefüggés, rendszerezés figyelemkoncentráció, szókincsbővítés, beszédértés, lényeglátás
Kapcsolódási pontok	Tantárgyakhoz: vizuális kultúra, matematika, ének
Felhasznált irodalom	Oroszlány Péter: Könyv a tanulásról AKG. Kiadó Budapest, 2002 Oroszlány Péter: Tanulásmódszertan Metódus-tan Budapest, 2005 Dr. Spencer Kagan: Kooperatív tanulás ÖNKONET Budapest, 2004

Modulvázlatok

Modul címe: A torta (Gárdonyi Géza)				
tevékenység időkeret	Fejlesztendő képessegek	módszerek munkaformák	eszközök	
			tanár	diák
Beszédképzés 1. Egy alaplevegővel próbáld meg elmondani az alábbi verset, amit a táblán látsz. Ha elfogyott a levegőd, lopott levegővel folytasd a gyakorlatot! Figyelj a helyes artikulációra! 2. Ritmizálva mondd el a verset!(Kopoghatjuk is halkan a ritmust.) 3. Kezd el halkan a verset, majd egyre hangosabban, az ötödik sort mondd a leghangosabban, majd fokozatosan halkulj, egészen suttogásig! 5 perc	Helyes légzéstechnika Ritmusészlelés Beszéd szupraszegmentális elemeinek fejlesztése Figyelem Türelem	versmondás játék Frontális	1. melléklet (tanár)	
Beszédértés • Válaszolj az alábbi kérdésekre az előző gyakorlat során elhangzott vers alapján! 5 perc	Szövegértés Emlékezet Olvasási készség Figyelem Lényeglátás	Olvasás Választás Játék Egyéni	2. melléklet (tanár/tanuló) 3. melléklet (tanár) (megoldás)	
Ritmikus szemmozgás 1. Olvasd el a táblán lévő sorokat magadban! 2. 3. Olvassátok el közösen, hangosan a szósorokat! 4. 5. Fordítsatok hátat a táblának! Ha tapsolok, egyszerre mondjátok ki azt a szót, ami többször is előfordult a szavakban! (Torta.)	Beszédértés Szövegértés Figyelem Fixációszelesség növelése Helyes légzéstechnika Beszéd szupraszegmentális elemeinek	Hangos olvasás Kiválasztás Játék Értelmezés Egyéni Frontális	4. számú melléklet (tanár/tanuló)	

6. Hányszor fordult elő az a szó? (4) 7. 8. A mai olvasmányunk címe: A torta, Gárdonyi Géza írása. 5 perc	fejlesztése Szemmozgás Asszociációs gondolkodás Koncentráció Emlékezet Testséma Térérzékelés		
Szövegfeldolgozás 1. Olvasd el A torta című szöveget! Keretezd be –ha van benne– a számodra ismeretlen szavakat! 2. Húzd alá a szereplők nevét! 3. Ismeretlen szavak megbeszélése. 4. Szereplők megbeszélése.(Nagyapó, Jancsi, öregúr, gyerekek.) 5 perc	Szövegértés Figyelem Szókincsfejlesztés Analízis Megértés Lényeglátás	Néma olvasás Lényegkiemelés Értelmezés Magyarázat Egyéni Frontális	5. számú melléklet (tanár/tanuló) 6. számú melléklet (tanár) (megoldás)
Játék 1. Változzatok át születésnap tortává! Nem használhattok fel hozzá mást, csak önmagatokat! 3 perc	Figyelem Verbális kommunikáció Kreativitás Testséma Térérzékelés Tolerancia	Játék Megbeszélés Frontális	
Szövegfeldolgozás 1. Alkossatok csoportokat a füzetetekben megtalálható évszakok segítségével! (A tanító órakezdés előtt beletette az 5. számú melléklet kártyáit a tanulói füzetekbe.) 2. A füzetbe írjátok be a történet címét, majd csoportban készítsétek el a vázlatát! (Bekezdés, tárgyalás, befejezés.) 3. Ha a vázlattal elkészültetek, egyéni munkában képzeljétek el, rajzoljátok le, hogyan nézett ki a nagyapó által felvágott torta.	Figyelem Verbális kommunikáció Analízis Együttműködési készség Fantázia Kreativitás Írásmozgás	Néma olvasás Lényegkiemelés Értelmezés Magyarázat Megbeszélés Meggyőzés Írás Rajzolás	7. melléklet (tanár/tanuló) (kártyák) Vonalas füzet Íróeszköz Színes ceruzák

Amikor az idő letelt a csoportok közepre teszik a füzetüket, amit a pedagógus óra után ellenőriz. 7 perc		Csoport munka Egyéni	
Szövegfeldolgozás • Önálló munka következik: írásban válaszolj a feladatlap kérdéseire! 1. Kösd össze az összetartozókat! 2. Számold meg, hányszor fordul elő a következő betűhalmazban a torta szó! 3. Keresd meg a helyesírási hibákat és javítsd pirossal! Egy tucat van belőle. 4. Állítsd időrendbe a mondatokat! 5. Egészítsd ki a mondatokat! (8 perc elteltével) Csoportban ellenőrizték le a feladatokat! Az asztalon levő borítékban találjátok a megoldásokat! 10 perc	Figyelem összpontosításának képessége Szövegértés Emlékezet Összefüggések felismerése Rendszerező képesség Komplexitás	Néma olvasás Írás Sorbarendezés Lényegkiemelés Egyéni Csoport	8. melléklet (tanár/tanuló) egyéni 9. melléklet (tanár/tanuló) csoport (megoldás) Boríték Ceruza
Zenehallgatás Üljetek le a szőnyegre! 1. Hallgassuk meg Bródy János: Boldog születésnapot! című dalát Halász Judit előadásában 4. Csoport munka: • Milyen égitestekről hallasz a dalban? (TAVASZ csop.) • Milyen sorrendben követték egymást az évszakok? Ezen az órán milyen feladatnál használtuk az évszakok neveit?(TÉL csop.) • Mit kapott ajándékba az ünnepelt? (ŐSZ csop.)	Figyelem Verbális kommunikáció Analízis Együttműködési képesség Zenei hallás	Zenehallgatás Megbeszélés Éneklés Frontális	Cd és magnó 10. melléklet (tanár) Szőnyeg

Hány éves lett ezen a napon a születésnapos? (NYÁR csop.) 5. Énekeljük el együtt a dalt! 6. Végül kívánok nektek a dal szövegét felhasználva: Kívánom, hogy legyen még sok ilyen szép napotok! A dal megtalálható Halász Judit előadásában: az interneten 5 perc			
Értékelés Az egyéni, csoportos és frontális munkák értékelése 2 perc	Reális énkép Önértékelés	Megbeszélés Frontális	

1. melléklet (tanári) Beszédképzés

MONDÓKA

Hétfőn egy szem makkot leltem

Kedden délben földbe tettem

Szerdán este vödröt vettem

Csütörtökön megöntöztem

Pénteken csak nézegettem

Szombaton már büszkélkedtem

S akár hiszed, akár nem,

Vasárnap az én tölgyfámról. Annak mind a tíz ágáról,

Száz szem makkot leszedtem!

2. melléklet (tanulói) Beszédértés – egyéni feladatlap

Írásban válaszolj a kérdésekre, az előző gyakorlat során elhangzott vers alapján!

1. Hétfőn mit leltél? _____
2. Mikor tetted a földbe? _____
3. Szerdán este mit vettél? _____
4. Mit csináltál csütörtökön? _____
5. Hányadik napon nézegettél? _____
6. Melyik napon büszkélkedtem? _____
7. Melyik fáról szedtem le száz szem makkot? _____
8. Hány nap alatt lett az egy szem makkból száz szem makk? _____

3. melléklet (tanár) Beszédértés Megoldás

Válaszolj a kérdésekre, az előző gyakorlat során elhangzott vers alapján!

1. Hétfőn mit leltél? _____ (Egy szem makkot.)
2. Mikor tetted a földbe? _____ (Kedden délbén.)
3. Szerdán este mit vettél? _____ (Vödröt.)
4. Mit csináltál csütörtökön? _____ (Megöntöztem.)
5. Hányadik napon nézegettél? _____ (Ötödik.)
6. Melyik napon büszkélkedtem? _____ (Szombaton.)
7. Melyik fáról szedtem le száz szem makkot? _____ (Tölgyfáról.)
8. Hány nap alatt lett az egy szem makkból száz szem makk? _____ (Hét nap alatt 😊)

4. melléklet (tanár/tanuló) Ritmikus szemmozgás– egyéni feladatlap

T

A

TA

TOR

DOBOGÓ

DOBVERŐ

Tortalap

SZÜLINAP

szülinapi torta

SZÜLETÉSNAPI DOBOSTORTA

5. melléklet (tanár/tanuló) – egyéni feladatlap

A torta

Nagyapóék vendégségben voltak. Mikor a tortát fel kellett vágni, nagyapó azt mondta:

- Ki köztetek a legjobb számoló, gyerekek?
- Jancsi- felelték egyszerre.
- Hát Jancsi, ha te olyan jó számoló vagy, mondd meg nekem, hogy hogyan lehet ezt a tortát három metszéssel nyolc darabra vágni?
- De már ezt én sem tudom- szólalt meg egy öreg úr.
- Könnyű pedig- felelte nagyapó.

Fogta a kést, és legelőször is két metszéssel keresztben négy részre vágta a tortát.

- Még most sem tudjátok?
- Most se.
- A nagyapó egy kanyarítással kört vágott a torta belsejében, mire a torta szépen nyolc darabra esett.

(Gárdonyi Géza)

Húzd alá a szereplők nevét!

6. melléklet (tanár)
Megoldás

A torta

Nagyapóék vendégségben voltak. Mikor a tortát fel kellett vágni, nagyapó azt mondta:

- Ki köztetek a legjobb számoló, gyerekek?
- Jancsi- felelték egyszerre.
- Hát Jancsi, ha te olyan jó számoló vagy, mondd meg nekem, hogy hogyan lehet ezt a tortát három metszéssel nyolc darabra vágni?
- De már ezt én sem tudom- szólalt meg egy öreg úr.
- Könnyű pedig- felelte nagyapó.

Fogta a kést, és legelőször is két metszéssel keresztben négy részre vágta a tortát.

- Még most sem tudjátok?
- Most se.
- A nagyapó egy kanyarítással kört vágott a torta belsejében, mire a torta szépen nyolc darabra esett.

(Gárdonyi Géza)

7. melléklet (tanár/tanuló) – csoportos feladat

TÉL	TÉL	TÉL	TÉL	TÉL	TÉL	TÉL
TAVASZ	TAVASZ	TAVASZ	TAVASZ	TAVASZ	TAVASZ	TAVASZ
NYÁR	NYÁR	NYÁR	NYÁR	NYÁR	NYÁR	NYÁR
ŐSZ	ŐSZ	ŐSZ	ŐSZ	ŐSZ	ŐSZ	ŐSZ

8. melléklet (tanár/tanuló) - egyéni feladatlap

1. Kösd össze az összetartozókat!

születésnap

nagyapó

Jancsi

kanyarítással kört vágott

metszés

KÉS

legjobb számoló

TORTA

2. Számold meg, hányszor fordul elő a következő betűhalmazban a torta szó!

szalag- méter- torta- madzag- dobos- fogta- csobban- takar- tortavilla-
mákos- zsákos- melegítő- daru- mondta adtam- felelet- szeles-
tepertő- szellő- topog- dobverő- torta- morogta- hallotta- szekér-
csupa- cserép- csillag- torta- hívta- lett- kobold- hozott- faragott-
malac- torta- alap- kavar- csendes- késik- másik- torta- horda- hordta-
mogorva- csatorna- csíkos- toros- habos- torta- élet- pékek- félek- visz-
csiripel- torta- torna- forma- dalol- csahol- farol- mindenki- ásít- eszik

Ennyit találtam: __

8.melléklet (tanár/tanuló) - egyéni feladatlap

3. Keresd meg a helyesírási hibákat és javítsd pirossal! Egy tucat van belőle.

Nagyapójék vendégségben voltak. Mikor a tortát fel kellett vágni, nagyapó azt mondta:

- Ki köztetek a leglyobb számolló, gyerekek?
- Lyancsi- felelték egyszerre.
- Hát Lyancsi, ha te olyan lyó számolló vagy, mondd meg nekem, hogy hogyan lehet ezt a tortátt három metszésel nyolc darabra vágni?
- De már ezt én sem tudom- szólalt meg egy öreg úr.
- Könnyű pedig- felelte nagyapó.

Fogta a kést, és legelőször is két metszésel keresztben négy részre vágta a tortátt.

8. melléklet (tanár/tanuló) - egyéni feladatlap

4. Állítsd időrendbe a mondatokat!

- De már ezt én sem tudom- szólalt meg egy öreg úr.	
Fogta a kést, és legelőször is két metszéssel keresztben négy részre vágta a tortát.	
Nagyapóék vendégségben voltak.	
A nagyapó egy kanyarítással kört vágott a torta belsejében, mire a torta szépen nyolc darabra esett.	

5. egészítsd ki a mondatokat!

Ha ma lenne a születésnapom, akkor _____tortát szeretnék kapni. A tortán _____szál gyertya égne. Ajándékba _____kapnék. Az én születésnapom ekkor van:_____.

9. melléklet (tanár/tanuló) Megoldások - csoportos

1. feladat

- születésnap ---- TORTA
- nagyapó ----- kanyarítással kört vágott
- **Jancsi**----- *legjobb számoló*
- metszés----- KÉS

2. feladat

Ennyit találtam:8

3. feladat

Nagyapóék vendégségben voltak. Mikor a tortát fel kellett vágni, nagyapó azt mondta:

- Ki köztetek a legjobb számoló, gyerekek?
- Jancsi- felelték egyszerre.
- Hát Jancsi, ha te olyan jó számoló vagy, mondd meg nekem, hogy hogyan lehet ezt a tortát három metszéssel nyolc darabra vágni?
- De már ezt én sem tudom- szólalt meg egy öreg úr.
- Könnyű pedig- felelte nagyapó.

Fogta a kést, és legelőször is két metszéssel keresztben négy részre vágta a tortát.

9. melléklet (tanár/tanuló) Megoldások - csoportos

4. feladat

- De már ezt én sem tudom- szólalt meg egy öreg úr.	2
Fogta a kést, és legelőször is két metszéssel keresztben négy részre vágta a tortát.	3
Nagyapóék vendégségben voltak.	1
A nagyapó egy kanyarítással kört vágott a torta belsejében, mire a torta szépen nyolc darabra esett.	4

5. feladat

Egyéni megoldások lesznek.

10. melléklet (tanár) Zenehallgatás

Bródy János: Boldog születésnapot!

Ez a nap más, mint a többi, ezt te is jól tudod
Másként kelt fel reggel a Nap és másként járt a Hold
Köszöntünk hát téged, ha már így együtt vagyunk
És ajándékul fogadd el vidám kis dalunk

Boldog, boldog, boldog születésnapot
Kívánjuk, hogy legyen még sok ilyen szép napod

Megint egy évvel öregebb lettél és bölcebb is talán
Őrizd meg az emlékeid és légy nagyon vidám
Köszöntünk hát téged, ha már így együtt vagyunk
S ajándékul fogadd el vidám kis dalunk

Boldog, boldog, boldog születésnapot
Kívánjuk, hogy legyen még sok ilyen szép napod

Tavaszi után eljön a nyár és őszi után a tél
De minden évben eljön a nap, amikor születted
Köszöntünk hát téged, ha már így együtt vagyunk
S ajándékul fogadd el vidám kis dalunk

Boldog, boldog, boldog születésnapot
Kívánjuk, hogy legyen még sok ilyen szép napod!